

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	29855 Фінанси та військова економіка
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	29855
Назва ОП	Фінанси та військова економіка
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Вовк Вікторія Яківна, Літвіненко Артем Вікторович, Медвідь Михайло Михайлович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	20.09.2021 р. – 22.09.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://knu.ua/pdfs/official/accreditation/072/29855-finance-and-military-economics.pdf
Програма візиту експертної групи	http://knu.ua/pdfs/official/accreditation/072/29855-Program-of-expert-visits.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП критеріям акредитації відповідає

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП спрямована на підготовку фахівців з фінансів, банківської справи та страхування для подальшого їх проходження військової служби на офіцерських посадах у ЗС України та інших військових формуваннях, враховує специфіку фінансово-господарської діяльності ВЧ ВФ України. При проектуванні ОП та визначенні її цілей використано досвід участі фінансових підрозділів ВЧ ВФ України у ООС. Зміст ОП враховує вимоги професійного стандарту. Активна співпраця роботодавців із ВІ КНУ ЗВО з метою моніторингу відповідності ОП потребам національного ринку праці військових фахівців, організації та надання баз військової практики, що засвідчує можливість набуття здобувачем компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності. Реалізація індивідуальної освітньої траєкторії здобувача за ОП здійснюється шляхом вільного вибору навчальних дисциплін (за блочною моделлю), вибору тем наукових досліджень, тем кваліфікаційних робіт. У ВІ КНУ створено достатні умови для організації самостійної роботи здобувачів у комп'ютерних класах, бібліотеці. ОП дозволяє сформувати здобувачам навички Soft Skills для забезпечення успішної комунікації при виконанні поставлених завдань професійної діяльності, у тому числі і в умовах ведення бойових дій. Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ВІ КНУ, враховують особливості самої ОП. Здобувачі вчасно та повному обсязі отримують інформацію про цілі, зміст, ПРН, порядок та критерії оцінювання за ОК. Здобувачі залучені до процесів перегляду та оновлення ОП, беруть участь в управлінні освітнім процесом ВІ КНУ та КНУ у складів колегіальних органів. ВІ КНУ укладено низку угод з зарубіжними ЗВО, які сприятимуть інтернаціоналізації вищої освіти та активізації академічної мобільності здобувачів та НПП. НПП активно долучається до грантових програм та проходить стажування у зарубіжних ЗВО. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів є достатньо чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем заявлених ПРН за ОП, порядок проведення контрольних заходів та процедури оскарження результатів контрольних заходів до здобувачів доводяться. Здобувачі та НПП обізнані з процедурою вирішення конфліктних ситуацій. Усі заявлені на ОП НПП мають відповідну ОК кваліфікацію. Чітка і прозора процедура конкурсного добору НПП, що регламентована внутрішніми положеннями КНУ (для цивільних НПП) та нормативно-правовими актами МОУ (для НПП-військовослужбовців). Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Розгалужена система освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів, у тому числі і психологічної підтримки. МТР та навчально-методичне забезпечення повністю забезпечують досягнення заявлених ОП цілей та ПРН. Здійснюється постійне вдосконалення навчально-матеріальної бази ВІ КНУ відповідно до потреб учасників освітнього процесу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: отримані пропозиції від випускників не завжди мають належне оформлення через дистанцію між випускниками та академічним персоналом; не дивлячись на те, що КНУ сприяє професійному розвитку НПП як у співпраці з іншими організаціями так і через власні програми, зокрема професійному розвитку гарантів, гарант ОП «Фінанси та військова економіка» до такого навчання залучений не був. Рекомендації: переглянути зміст ТИМЧАСОВОГО ПОЛОЖЕННЯ «Про порядок реалізації студентами КНУ права на вільний вибір навчальних дисциплін», затвердженого наказом ректора КНУ від 09.03.2016 № 224-34, та зняти з нього статус «тимчасового»; затвердженого наказом ректора КНУ від 09.03.2016 № 224-34, та зняти з нього статус «тимчасового»; з метою покращення здійснення комунікацій з випускниками, отримання від них інформації на різних етапах їх професійного становлення (на яких думки їх можуть змінюватися в залежності від ситуацій, в яких вони опиняються) пропонуємо відпрацювати опитувальники для випускників за ОП в гугл формі й розмістити їх на сайті ВІ КНУ; різними фокус-групами стейкхолдерів сформовано ряд пропозицій, що необхідно врахувати при організації підготовки здобувачів за ОП: 1) залучати здобувачів ОП до командно штабних навчань, оскільки це є важливим у практичній підготовці військових фахівців (від представників роботодавців); 2) здійснювати попередній розподіл здобувачів ОП другого року навчання для подальшого проходження військової служби у ВЧ не перед випуском, а до проходження військового стажування й направляти їх для проходження військового стажування у ті ж самі ВЧ, що позитивно впливає на професійне становлення молодих фахівців (від випускників та здобувачів); 3) створити умови для забезпечення використання у підготовці здобувачів програмних продуктів «Медок» та «Тріола», які використовуються фінансовими службами ВЧ (від здобувачів); є необхідність визначити відповідальний підрозділ (або особу) за інформування гарантів ОП про можливості їх професійного розвитку, планування їх навчання за відповідними програмами на четвертому рівні функціонування забезпечення якості вищої освіти.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою ОП «Фінанси та військова економіка» є підготовка всебічно розвинутих, кваліфікованих і конкурентоспроможних на національному ринку праці військових фахівців, здатних здійснювати фінансово-господарську діяльність військової частини (далі – ВЧ). Мета ОП відповідає меті Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – КНУ), визначеній у Статуті КНУ (ст.7, <http://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>), затвердженого наказом МОН України від 22.02.2017 року № 280, та Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 року (<http://knu.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan.pdf>), затвердженого Вченою радою КНУ від 25.06.2018 року. Реалізація ОП здійснюється військовим навчальним підрозділом закладу вищої освіти (далі – ВВП ЗВО) – Військовим інститутом КНУ (далі – ВІ КНУ) (<https://mil.univ.kiev.ua/>). ВВП ЗВО – структурний підрозділ ЗВО, який проводить за певними ступенями вищої освіти підготовку курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, докторантів для подальшої служби на посадах сержантського, старшинського, офіцерського або начальницького складу (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#n7>). Унікальність даної ОП полягає в тому, що в процесі підготовки відповідно до ст. 21 Закону України «Про освіту» разом зі здобуттям ступеня вищої освіти «магістр» здобувачі вищої освіти здобувають рівень військової освіти – «тактичний» та формують відповідну військово-облікову спеціальність. У підготовці таких здобувачів є особливості, що відображені у Положенні про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах (далі – ВВНЗ) Міністерства оборони України (далі – МОУ) та ВВП ЗВО, затвердженого наказом МОУ від 09.01.2020 № 4 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#n7>), а також інших нормативно-правових актах. Потреба у підготовці здобувачів вищої освіти саме таким шляхом зумовлена: специфікою фінансової діяльності, що враховує нарахування грошового забезпечення військовослужбовцям та особливості його розрахунку різним військовим фахівцям, особливістю нарахування пенсійного забезпечення особам, звільненим з військової служби, особливістю обліку військового майна тощо; наявністю знань про особливості функціонування фінансового підрозділу ВЧ, що бере участь у веденні бойових дій. При спілкуванні з роботодавцями (замовниками) (директор Департаменту фінансів МОУ (далі – ДФ МОУ) С.В. Дяченко, начальник фінансово-економічного управління Національної гвардії України М.М. Кутняк та начальник фінансово-економічного управління Державної прикордонної служби України О.В. Дахно) було встановлено, що випускники інших ОП за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування (цивільних ЗВО) на посадах заступників начальників фінансових служб ВЧ довго не затримуються у порівнянні з випускниками ОП ВІ КНУ «Фінанси та військова економіка». Причина – відсутність необхідних специфічних знань та навичок. Отже, ОП є унікальною, має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії КНУ.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

На зустрічах з представниками різних фокус-груп було продемонстровано, що потреби та пропозиції стейкхолдерів до змісту та структури ОП розглядалися та були враховані. У розробці ОП брали участь представники замовника, які й визначили додаткові ПРН, що формують військового фахівця з фінансово-господарської діяльності ВЧ. Серед них В. Мірненко – директор Департаменту військової освіти і науки МОУ та С. Дяченко – директор ДФ МОУ, які засвідчили це на зустрічі з представниками роботодавців (замовників). Додаткові ПРН представлені в ОП у вигляді трьох груп: загальновійськової підготовки, гуманітарної складової та підготовки зі спеціалізації. Експертній групі (далі – ЕГ) було надано позитивні відгуки та рецензії на ОП (https://mil.univ.kiev.ua/files/49_629967272.pdf), у тому числі відгук начальника фінансово-економічного управління Національної гвардії України (далі – НГУ) М.М. Кутняка, який підтвердив це на зустрічі з представниками роботодавців (замовників). Аналіз змісту відгуків та рецензій дозволяє переконатись у оцінці мети, структури та позитивних сторін ОП, її відповідності запитам роботодавців. Випускники також часто надають пропозиції щодо удосконалення змісту підготовки за ОП. Проте зі слів самих же випускників (під час спілкування на відповідній зустрічі) отримані пропозиції не завжди мають належне оформлення через дистанцію між випускниками та академічним персоналом. В таких випадках зручніше збирати та оформлювати інформацію, використовуючи гугл форми. За результатами опитування ЕГ встановлено, що додаткові ПРН, запропоновані представниками роботодавців та сформований зміст підготовки задовольняють й інших стейкхолдерів: здобувачів вищої освіти, випускників за ОП та представників академічної спільноти. Слід звернути увагу, що під час зустрічей з різними фокус-групами стейкхолдерів сформовано ряд пропозицій, що необхідно врахувати при організації підготовки здобувачів за ОП: 1) залучати здобувачів ОП до командно штабних навчань, оскільки це є важливим у практичній підготовці військових фахівців (від представників роботодавців (замовників)); 2) здійснювати попередній розподіл здобувачів ОП другого року навчання для подальшого проходження військової служби у ВЧ не перед випуском, а до проходження військового стажування й направляти їх для проходження військового стажування у ті ж самі ВЧ, що позитивно впливає на професійне становлення молодих

фахівців (така практика є у інших ВВНЗ) (від випускників та здобувачів); 3) створити умови для забезпечення використання у підготовці програмних продуктів «Медок» та «Тріола», що використовуються фінансовими службами ВЧ (від здобувачів). З метою покращення комунікацій з випускниками, отримання від них релевантної та оперативної інформації на різних етапах їх професійного становлення, пропонуємо відпрацювати опитувальники для випускників ОП в гул формі й розмістити їх на сайті ВІ КНУ.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Ринок праці військовослужбовців є сегментом національного ринку праці, особливості якого полягають у специфіці форм і методів регулювання соціально-економічних відносин між монополістом роботодавцем – державою – та найманими працівниками, придатними до службово-бойової діяльності. Особливістю ОП ВВНЗ чи ВВП ЗВО є те, що у здобувачів вищої освіти, які навчаються за цією ОП є реальний роботодавець – держава. Від імені держави діють органи управління відповідних військових формувань (далі – ОУ ВФ), через які здійснюється державне замовлення на підготовку здобувачів вищої освіти за тією чи іншою ОП. Підтвердження цього є обсяг державного замовлення з боку ОУ ВФ на підготовку фахівців (у тому числі на підготовку фахівців за ОП зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування). Ще однією особливістю ОП ВВНЗ чи ВВП ЗВО є відсутність регіонального контексту (<http://znp.udpu.edu.ua/article/viewFile/208180/208520>). Цілі ОП та додаткові ПРН визначені з урахуванням пропозицій від основного замовника (ДФ МОУ). КНУ єдиний ЗВО в Україні, що здійснює підготовку здобувачів вищої освіти за такою ОП (що свідчить про її унікальність). Наразі в країнах-членах НАТО такої підготовки не здійснюється, а їх ВЧ (в т.ч. фінансові підрозділи) не мають досвіду участі у веденні бойових дій. З метою забезпечення досягнення ПРН зміст освітніх компонентів (далі – ОК) постійно переглядається та оновлюється. Для цього НПП постійно відслідковуються зміни у нормативно-правових актах, що регулюють фінансово-господарську діяльність ВЧ, беруть безпосередню участь в ООС для отримання практичного досвіду реалізації визначених механізмів у практичній діяльності, наприклад, щодо особливостей виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/975-2013-%D0%BF#Text>), щодо здійснення обліку майна, яке надійшло від волонтерських організацій як благодійна допомога (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-17#Text>), щодо здійснення виплат надбавки за службу в ООС (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18#Text>), щодо здійснення підготовки фінансового підрозділу до дій в особливий період (інформація з обмеженим доступом). З цією ж метою також НПП та здобувачі постійно залучаються до заходів, що організовує основний замовник (ДФ МОУ) (<https://mil.univ.kiev.ua/page/news/1/view/677>). Необхідно звернути увагу, що під час зустрічі з випускниками, які навчалися за ОП, було запропоновано порівняти сформованість особистих компетентностей із сформованістю відповідних компетентностей своїх колег, які навчалися за іншими ОП спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування (цивільних ЗВО). Така можливість порівняння у них була на зборах керівників фінансових підрозділів ВЧ. Випускники даної ОП підкреслили, що за оцінками замовників рівень їх підготовки був вищим, ніж у випускників інших ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Під час розробки та оновлення ОП «Фінанси та військова економіка» до її складу було включено всі компетентності та програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування для другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/072-finansi-bankivska-sprava-ta-strakhuvannya-magistr.pdf>). Загалом за ОП результати навчання було об'єднано у чотири групи: загальна фахова підготовка, загальновійськова підготовка, гуманітарна складова та підготовка зі спеціалізації. До переліку ПРН «загальна фахова підготовка» увійшли результати навчання, визначені стандартом вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Інші групи програмних результатів навчання були сформовані відповідно до вимог замовників, у тому числі і з урахуванням відгуків командирів ВЧ на випускників. ОК, визначені в ОП для формування відповідних компетентностей, дають можливість досягнути заявлених ПРН. Відповідно до акту експертизи, затвердженого заступником начальника ВІ КНУ, зміст ОП, рецензій та відгуків роботодавців містять інформацію, що є службовою, тому згадані документи заборонено публікувати в засобах масової інформації (https://mil.univ.kiev.ua/files/49_930922341.pdf).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: ОП спрямована на підготовку фахівців з фінансів, банківської справи та страхування для подальшого їх проходження військової служби на офіцерських посадах у ЗС України та інших військових формуваннях, враховує специфіку фінансово-господарської діяльності ВЧ ВФ України. Це дозволяє визначити ОП «Фінанси та військова економіка» як унікальну. Позитивні практики: при проектуванні ОП та визначення її цілей використано досвід участі фінансових підрозділів ВЧ ВФ України у ООС. Програмні результати навчання за ОП було сформовано з урахуванням вимог стандарту вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування для другого (магістерського) рівня вищої освіти – ПРН «загальної фахової підготовки», а також потреб і запитів замовників, у тому числі і з урахуванням відгуків командирів ВЧ на випускників – «загальновійськової підготовки», «гуманітарної складової» та «підготовки зі спеціалізації».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони: отримані пропозиції від випускників не завжди мають належне оформлення через дистанцію між випускниками та академічним персоналом. Рекомендації щодо удосконалення: з метою покращення здійснення комунікацій з випускниками, отримання від них інформації на різних етапах їх професійного становлення (на яких думки їх можуть змінюватися в залежності від ситуацій, в яких вони опиняються) налагодити процедуру анкетування випускників щодо покращення якості освітньої діяльності за ОП та за змістом ОП шляхом відпрацювання опитувальників для випускників за ОП в гугл формі й розміщення їх на сайті ВІ КНУ; різними фокус-групами стейкхолдерами сформовано ряд пропозицій, що необхідно врахувати при організації підготовки здобувачів за ОП: 1) залучати здобувачів ОП до командно штабних навчань, оскільки це є важливим у практичній підготовці військових фахівців (від представників роботодавців (замовників)); 2) здійснювати попередній розподіл здобувачів ОП другого року навчання для подальшого проходження військової служби у ВЧ не перед випуском, а до проходження військового стажування й направляти їх для проходження військового стажування у ті ж самі ВЧ, що позитивно впливає на професійне становлення молодих фахівців (така практика є у інших ВВНЗ) (від випускників та здобувачів); 3) створити умови для забезпечення використання у підготовці програмних продуктів «Медок» та «Тріола», які використовуються фінансовими службами ВЧ (від здобувачів).

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП та діяльність за цією ОП загалом відповідають визначеному критерію, зокрема ОП має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії ЗВО, цілі ОП та ПРН визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін, з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого контексту, ОП дозволяє досягти ПРН, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування для другого (магістерського) рівня вищої освіти – «загальної фахової підготовки», а також потреб і запитів замовників, у тому числі і з урахуванням відгуків командирів ВЧ на випускників – загальновійськової підготовки, гуманітарної складової та підготовки зі спеціалізації. Виявлений факт того, що отримані пропозиції від випускників не завжди мають належне оформлення через дистанцію між випускниками та академічним персоналом не є суттєвими недоліком і не перешкоджає досягненню заявлених цілей та ПРН, оскільки більшість отриманих пропозицій враховуються при внесенні змін до ОП та ОК.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Вимоги до обсягу програми визначені статтею 5 Закону України «Про вищу освіту», а також стандартом вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування для другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/072-finansi-bankivska-sprava-ta-strakhuvannya-magistr.pdf>) виконуються. Обсяг ОП становить 90 кредитів ЄКТС. Обсяг ОК, спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування для другого (магістерського) рівня вищої освіти становить 55 кредитів ЄКТС (61 %). На практичну підготовку здобувачів освіти відводиться 6 кредитів ЄКТС. Обсяг у кредитах ЄКТС на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти, складає 35 кредитів (39 % від загального обсягу ОП). Такий обсяг вибіркового дисциплін в ОП відповідає Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Відповідно до акту

експертизи, затвердженого заступником начальника ВІ КНУ зміст ОП містить інформацію, що є службовою, тому ОП заборонено публікувати в засобах масової інформації (https://mil.univ.kiev.ua/files/49_930922341.pdf).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП має необхідні реквізити, склад проектної групи (кваліфікація НПП відповідає вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності), визначені мету та характеристику ОП, придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання, викладання та оцінювання, програмні компетентності, програмні результати навчання, ресурсне забезпечення, перелік ОК, структурно-логічну схему, форми атестації здобувачів, матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та забезпечення ПРН відповідним компонентам ОП. ВІ КНУ через матрицю відповідності продемонстрував, що кожен ПРН охоплений змістом програми. Кожен ОК достатньо забезпечує визначені ПРН. Отже, зміст ОП має чітку структуру; ОК, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему та у сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. ПРН «загальної фахової підготовки», визначені відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування для другого (магістерського) рівня вищої освіти, забезпечуються обов'язковими ОК, що підтверджено структурою матриці відповідності ПРН відповідним компонентам ОП. При аналізі ОП ЕГ було встановлено, що ПРО5 «Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово з професійних та наукових питань, презентувати і обговорювати результати досліджень» забезпечується ОК «Євроатлантична інтеграція», один з модулів якої викладається іноземною мовою (англійською) (1,5 кредити ЕКТС). Проте ЕГ вважає необхідним збільшити кількість кредитів, відведених на оволодіння іншомовними компетентностями шляхом виокремлення окремої ОК у структурі ОП «Іноземна мова професійного спрямування». ЕГ для ознайомлення було надано проєкт ОП, який наразі знаходиться у стані обговорення зі стейкхолдерами. До проєкту ОП було внесено зміни щодо співвідношення обсягу обов'язкових та вибіркових ОК ОП (обов'язкові збільшено до 66 кредитів ЄКТС, вибіркові зменшено до 24 кредитів ЄКТС). Змінено ОК ОП, зокрема: навчальну дисципліну «Менеджмент державних фінансів» замінено на навчальну дисципліну «Актуальні проблеми теорії та практики фінансів», навчальну дисципліну «Фінансова політика» замінено на навчальну дисципліну «Фінансова політика в умовах глобалізації», введено навчальні дисципліни «Фінансова звітність у ЗСУ за міжнародними стандартами», «Державна політика соціального забезпечення військовослужбовців в Україні», «Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовим забезпеченням ВЧ ЗСУ», «Гарантійні та компенсаційні виплати працівникам ЗСУ», виділено в окрему ОК «Іноземна мова в професійній діяльності», вилучено з ОП навчальну дисципліну «Безпека військової діяльності».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області, визначеної для неї стандартом вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування для другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/072-finansi-bankivska-sprava-ta-strakhuvannya-magistr.pdf>), враховує об'єкти вивчення та діяльності (устрій, принципи, механізми функціонування та розвитку фінансових систем); цілі навчання (підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми в процесі професійної діяльності або навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); теоретичний зміст складають поняття, категорії, теорії і концепції фінансової науки, які визначають тенденції і закономірності функціонування й розвитку фінансів, банківської справи та страхування; методи, методики та технології (методи, методики та технології фінансової науки і практики); інструменти (інформаційно-аналітичні програмні продукти та системи).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Враховуючи особливості освітнього процесу у ВВНЗ, вибір дисциплін у межах, передбачених відповідною ОП та навчальним планом (далі – НП), в обсязі, що становить 39 % загальної кількості кредитів ЄКТС здійснюється за блочною моделлю. Блоки враховують специфіку здійснення фінансово-господарської діяльності ВЧ, перший – МОУ (Збройних сил України (далі – ЗСУ)), другий – Міністерства внутрішніх справ України (НГУ та Державної прикордонної служби України). Під час зустрічі представники роботодавців розкрили згадані відмінності. Під час роботи у фокус групі, здобувачі зазначили, що ознайомлені із положеннями, що регулюють процедуру вибору ОК, сама процедура є для них зрозумілою, чіткою і прозорою; вони вчасно отримали інформацію від гаранта та НПП про особливості кожного з блоків варіативної частини ОП. Враховуючи специфіку службово-бойової діяльності, відповідно до Статутів ЗСУ, Положення про проходження громадянами України військової служби у ЗСУ курсанти не забезпечені можливістю вибирати окремі ОК, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти ВВНЗ або іншими ЗВО. Це пов'язано з тим, що реалізація ОП підготовки військових фахівців передбачає проведення занять в польових умовах, на базі ВЧ, що визначає певну специфіку формування індивідуальної освітньої траєкторії

курсантом ВВНЗ чи ВВП ЗВО (вибір ОК за блочною моделлю). Відповідно до п. 5.2.3. Положенням про організацію освітнього процесу у КНУ, введеного в дію наказом від 31.08.2018 року №716-32 (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf), вибіркова складова НП призначена для забезпечення можливості здобувачу поглибити професійні знання у межах обраної ОП та здобути додаткові спеціальні професійні компетентності; за необхідності за рахунок вибіркової складової у НП можуть бути запроваджені спеціалізовані (профільовані) блоки (пакети) дисциплін, у тому числі ті, що спрямовані на здобуття відповідної професійної кваліфікації. Встановлено, що формування індивідуальної освітньої траєкторії курсантами ВІ КНУ забезпечується також можливістю обирати теми досліджень під час діяльності у військово-наукових гуртках. У здобувачів є можливість на базі своїх досліджень взяти участь у формуванні своєї теми магістерської роботи. Серед гуртків у ВІ КНУ набувають популярності гурток вивчення англійської мови та спортивні гуртки (багатоборство ВСК, воєнізований крос, швидкість та прикладна стрільба). Також здобувачі відвідують факультативні дисципліни «Відпрацювання навчально-бойових занять (заняття на психологічній смужі перешкод з виконанням вогневої підготовки)», «Заняття з представниками видань «Гловбух: бюджет» та «Все про бухгалтерський облік». На створення інших гуртків та факультативів запитів не надходило. ЕГ рекомендує переглянути зміст ТИМЧАСОВОГО ПОЛОЖЕННЯ «Про порядок реалізації студентами КНУ права на вільний вибір навчальних дисциплін» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_viln_vub_224-32.pdf), затвердженого наказом ректора КНУ від 09.03.2016 № 224-34, та зняти з нього статус «тимчасового»

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП, навчальним планом та робочими програмами навчальних дисциплін передбачено практичну підготовку здобувачів. Основною формою практичної підготовки є навчальна практика (військове стажування), що проводиться у II семестрі з метою набуття та вдосконалення здобувачами вищої освіти знань, умінь та навичок у виконанні обов'язків за посадою начальника фінансового підрозділу ВЧ. Організація практик та стажувань регламентується наказом МОУ від 12.01.2016 року №5, яким затверджена «Інструкція про порядок організації і проведення військового стажування, навчальної та інших видів практики курсантів ВВНЗ, ВВП ВНЗ» (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0191-16>). Місця стажування на підготовку здобувачів вищої освіти визначаються щорічно представником роботодавця (замовником). Перед відбуттям на практику опрацьовується перелік необхідних документів, призначаються керівники стажування, які вибувають у відрядження разом із здобувачами вищої освіти та забезпечують методичне супроводження практики. За результатами опитування фокус групи зі складу здобувачів, а також представників роботодавця можна зробити висновок, що зазначені заходи у цілому сприяють набуттю компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності. Під час спілкування з випускниками було встановлено, що часу для набуття практичних навичок було недостатньо, тому під час перегляду НП було збільшено кількість годин, що відводяться на проведення практичних занять за навчальними дисциплінами. ВІ КНУ має достатньо розвинену матеріальну базу, яка дозволяє здобувачам вищої освіти під час проведення практичних занять за навчальними дисциплінами здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Під час спілкування зі здобувачами та випускниками було встановлено доцільність здійснення розподілу для подальшого проходження військової служби на офіцерських посадах до розподілу на військове стажування. Забезпечення того, що ВЧ як місце практики та місце подальшого проходження служби будуть співпадати дасть можливість покращити адаптацію майбутніх офіцерів до професійної діяльності у процесі професійного становлення. Для цього необхідно внести зміни до структурно-логічної схеми за ОП та до НП – перенести військове стажування на початок третього семестру або у кінець другого семестру. Під час зустрічі з представниками роботодавців (замовників) встановлено необхідність залучення здобувачів ОП до командно штабних навчань, оскільки це є важливим у практичній підготовці військових фахівців. Відповідно до акту експертизи, затвердженого заступником начальника ВІ КНУ зміст ОП, НП містять інформацію, що є службовою, тому згадані документи заборонено публікувати в засобах масової інформації (https://mil.univ.kiev.ua/files/49_930922341.pdf).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Виходячи зі змісту ОП, навчального плану, робочих програм навчальних дисциплін форми (послідовного відпрацювання навичок за допомогою кейсів і практичних занять) та методи (робота в малих групах, проекти, моделювання ситуацій тощо), а також тематика занять у цілому сприяють набуттю здобувачами вищої освіти необхідних соціальних навичок (Soft Skills). Впродовж періоду навчання ОП забезпечує набуття випускником соціальних навичок через такі ОК «Стратегічне управління», «Фінансова політика», «Методологія проведення наукових досліджень у сфері національної безпеки і оборони», «Морально-психологічне забезпечення підготовки та застосування Збройних Сил України», «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка». ОК формують комунікативні навички, спрямовані на забезпечення результативної та ефективної комунікації під час професійної діяльності у внутрішньому середовищі, здатність управляти командою, аргументувати свою позицію; навички самоорганізації, що допомагають начальнику фінансового підрозділу ефективно організувати свою роботу і грамотно розпоряджатися часом; креативні навички, що допомагають начальнику фінансового підрозділу виконувати нестандартні завдання, що вимагають нешаблонного підходу – виникають часто при залученні до виконання завдань в ООС; уміння працювати з інформацією, що допомагає начальнику фінансового підрозділу самостійно вивчати нові нормативно-правові акти, аналізувати їх, робити висновки та застосовувати у практичній діяльності; стресостійкість, що дозволяє начальнику фінансового підрозділу в умовах постійних змін справлятися зі

стресом і зберігати працездатність. Також соціальні навички здобувачі вищої освіти набувають під час роботи в малих-групах, участі в конкурсах, семінарах та конференціях. Дана інформація була підтверджена під час роботи у фокус-групах здобувачів вищої освіти та НПП (про особливості набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок під час проведення практичних занять розповіли к.е.н., доцент Наконечна Ю.Л., д.е.н., доцент Ситницький М.В., к.іст.наук, доцент Безбах В.Г.).

7. Зміст освітньої програми урахуває вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт з підготовки майбутніх офіцерів тактичного рівня за спеціалізацією «Фінанси та військова економіка» в наявності, було надано ЕГ під час роботи в ЗВО. Розробником професійного стандарту є представник роботодавця (замовника) – ДФ МОУ, який визначив додаткові ПРН, що формують військового фахівця з фінансово-господарської діяльності ВЧ. Додаткові ПРН представлені в ОП у вигляді трьох груп: загальновійськової підготовки, гуманітарної складової та підготовки зі спеціалізації. Директор ДФ МОУ під час зустрічі з роботодавцями (замовниками), обґрунтував передумови та необхідність саме такого змістового наповнення професійного стандарту. Зміст ОП урахуває вимоги професійного стандарту. Відповідно до акту експертизи, затвердженого заступником начальника ВІ КНУ зміст ОП, професійного стандарту містять інформацію, що є службовою, тому згадані документи заборонено публікувати в засобах масової інформації (https://mil.univ.kiev.ua/files/49_930922341.pdf).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Зміст НП відповідає змісту ОП та формується навчальною частиною факультету та затверджується вченою радою ВІ КНУ та ректором КНУ. Співвіднесення обсягу окремих компонентів ОП із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти регламентується наказами МОУ від 09.01.2020 року №4 Про затвердження Положення про особливості організації освітньої діяльності у ВВНЗ МОУ та ВВП ЗВО (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20>) та від 25.04.2016 №216 Про вдосконалення підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та сержантського (старшинського) складу у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів (https://www.asv.gov.ua/sites/default/files/attach/3625/polozhennya_osvit_diyaln_2020.pdf). Обов'язковим елементом навчального плану є визначення трудомісткості засвоєння навчальних дисциплін як у академічних годинах, так і у кредитах ЄКТС. Згідно з цими документами, загальна кількість навчальних дисциплін, запланованих до вивчення, регламентується трудомісткістю необхідних виконаних навчальних робіт. Тривалість навчального року складає 52 тижні. Максимальний тижневий бюджет часу курсантів становить 54 академічні години. Тривалість академічної години – 45 хвилин. Під час розрахунку бюджету навчального часу із загального (календарного) обсягу часу виключаються: несення служби - 1 тиждень на рік, всього - 4 тижні; канікулярні відпустки (відпустки) - 6 тижнів на кожному курсі навчання; святкові дні - 2 тижні на рік; резерв навчального часу - не менше 2 кредитів ЄКТС на рік навчання. На виконання навчального плану за освітньо-професійною програмою передбачається тижневе навантаження 45 академічних годин, що дорівнює 1,5 кредиту ЄКТС. Бюджет навчального часу (загальний обсяг часу навчальної роботи) враховує час на екзаменаційні сесії - від 2 до 4 тижнів на навчальний рік; на проведення практики (за військовим спрямуванням) - 2 тижні (3 кредити ЄКТС); на розробку атестаційної роботи - до 6 тижнів (9 кредитів ЄКТС); на проведення атестації курсантів - 3 тижні (4,5 кредиту ЄКТС). Співвідношення самостійної роботи курсанта та навчальних занять під керівництвом викладача становить: не менше ніж 50% загального обсягу кредитів ЄКТС, відведених на вивчення конкретної навчальної дисципліни. Під час вивчення змісту ОП, НП, робочих програм навчальних дисциплін, проведення інтерв'ювання здобувачів встановлено, що співвідношення аудиторної і самостійної роботи є збалансованим, дозволяє досягти заявлених цілей та ПРН. Керівництво ВІ КНУ періодично організовує опитування у вигляді анкетування щодо впливу навчального навантаження на здобувачів та досягнення ними цілей та ПРН, заявлених у ОП. Отже, ЗВО враховує інтереси здобувачів вищої освіти при визначенні співвідношення фактичного навантаження та обсягу ОК, обсяг завдань на самостійну підготовку є виваженим та дозволяє опрацювати навчальний матеріал. Співвідношення аудиторної і самостійної роботи є збалансованим, і дозволяє досягти цілей та ПРН.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти за даною ОП не передбачена, що пов'язано з особливостями проходження військової служби у ЗС України. Проте, враховуючи те, що здобувачі є військовослужбовцями, а ВВП ЗВО є по суті ВЧ, структура ОП та НП узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти. Здобувачі в своїй повсякденній діяльності реалізують зміст Статутів ЗС України, Положення про проходження громадянами України військової служби у ЗС України, затвердженого Указом Президента України від 10 грудня 2008 року №1153/2008 та інші нормативно-правові акти. Дуальна освіта має на меті розвивати у здобувачів практичне розуміння особливостей своєї професії, адаптувати освітній процес у ЗВО до вимог ринку праці, що відбувається у кожному ВВНЗ чи ВВП ЗВО. При аналізі ОП ЕГ дійшла висновку, що здобуття компетентностей у повсякденній діяльності курсанта узгоджено з визначеними ПРН, додатково уведеними до ОП відповідно до вимог та запитів роботодавців

(замовників). Під час організації освітньої діяльності за ОП як база для проведення практичних занять також використовують фінансовий підрозділ ВІ КНУ, про що було засвідчено помічником начальника ВІ КНУ начальником фінансової служби В. Роллером під час зустрічі з представниками адміністрації ВІ КНУ.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони: ОП дозволяє забезпечити набуття всіх необхідних компетентностей фахівця з фінансово-господарської діяльності військової частини, необхідних для виконання завдань за призначенням. Зміст ОП враховує вимоги професійного стандарту з підготовки майбутніх офіцерів тактичного рівня «Фінанси та військова економіка». Впровадження додаткових ОК, спрямованих на набуття здобувачами вищої освіти військово-професійних компетентностей загальновійськової підготовки, гуманітарної складової та підготовка зі спеціалізації, є обґрунтованим і дозволяє сформувати військового фахівця, здатного здійснювати фінансово-господарську діяльність ВЧ, у відповідності до запитів замовників. Активна співпраця роботодавців (замовників) із ВІ КНУ ЗВО з метою моніторингу відповідності ОП потребам національного ринку праці військових фахівців, організації та надання баз військової практики, що засвідчує можливість набуття здобувача вищої освіти компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності. Оптимальне навчальне навантаження для здобувачів вищої освіти. Можливість реалізації індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вільного вибору освітніх компонент (за блочною моделлю), вибору тем наукових досліджень (тези доповідей та наукових статей), тем кваліфікаційних робіт. Наявність нормативно-правових актів, які регулюють процеси формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти, робить їх чіткими та зрозумілими для здобувачів. У ВІ КНУ створено достатні умови для організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти у комп'ютерних класах, бібліотеці. ОП дозволяє сформувати здобувачам навички Soft Skills для забезпечення успішної комунікації при виконанні поставлених завдань професійної діяльності, у тому числі і в умовах ведення бойових дій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: ВЧ як місце військового стажування та місце подальшого проходження військової служби не співпадають, що негативно впливає на адаптацію майбутніх офіцерів до професійної діяльності у процесі професійного становлення. Рекомендації: розглянути можливість здійснення розподілу для подальшого проходження військової служби на офіцерських посадах до розподілу на військово стажування, що передбачає внесення відповідних змін до НП, зокрема перенести військово стажування на початок третього семестру або у кінець другого семестру; залучати здобувачів ОП до командно штабних навчань, що дозволить здобувачам освіти здобути практичні навички професійної діяльності військового фахівця; переглянути зміст ТИМЧАСОВОГО ПОЛОЖЕННЯ «Про порядок реалізації студентами КНУ права на вільний вибір навчальних дисциплін» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_viln_vub_224-32.pdf), затвердженого наказом ректора КНУ від 09.03.2016 № 224-34, та зняти з нього статус «тимчасового».

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП та освітня діяльність за цією ОП відповідають визначеному критерію, зокрема обсяг ОП та окремих ОК відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження, зміст ОП має чітку структуру; ОК, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН, зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством, ОП та НП передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності, ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям, зміст ОП враховує вимоги професійного стандарту з підготовки майбутніх офіцерів тактичного рівня за спеціалізацією «Фінанси та військова економіка», обсяг ОП та окремих ОК реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та ПРН. Виявлені у ході експертизи слабкі сторони ОП, зокрема, не співпадіння ВЧ як місця практики та місця подальшого проходження військової служби, що негативно впливає на адаптацію майбутніх офіцерів до професійної діяльності у процесі професійного становлення, можуть бути усунені у короткий термін при взаємодії з представниками роботодавців.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Розроблені у ВІ КНУ Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ВІ КНУ (https://mil.univ.kiev.ua/files/85_1289567737.pdf). За результатами бесід із здобувачами встановлено, що колишнім абітурієнтам зміст правил прийому на навчання за ОП був зрозумілий, під час вступної компанії не виникали додаткові питання щодо вступу на навчання за ОП.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

На навчання за ОП приймаються: курсанти ВІ КНУ, які успішно склали атестацію, здобули ступінь бакалавра за відповідною спеціальністю в рік вступу та особи з числа цивільної молоді та військовослужбовці військової служби за контрактом рядового, сержантського (старшинського) складу, які здобули ступінь бакалавра за відповідною або спорідненою спеціальністю та успішно пройшли конкурсний відбір на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр». Конкурсний відбір здійснюється за рейтингом відбірковою комісією ВІ КНУ та проводиться на основі конкурсних балів вступників, які формуються за оцінкою єдиного вступного іспиту з іноземної мови у формі тесту або вступного випробування, оцінкою фахового вступного випробування, додаткових балів за навчальні та наукові досягнення (можуть бути нараховані таким категоріям вступників: переможцям або призерам міжнародної студентської олімпіади з фаху, переможцям або призерам II етапу всеукраїнських студентських олімпіад МОН України з фаху (https://mil.univ.kiev.ua/files/87_315631021.pdf)). Вступники з числа цивільної молоді та військовослужбовці військової служби за контрактом рядового, сержантського (старшинського) складу, крім конкурсного відбору обов'язково проходять такі вступні випробування: психологічне обстеження; оцінку рівня фізичної підготовленості; медичний огляд військово-лікарською комісією. Вступники, які не пройшли хоча б одного зі вступних випробувань або без поважних причин не з'явилися у зазначений час на вступні випробування до участі у конкурсному відборі не допускаються (https://mil.univ.kiev.ua/files/85_1289567737.pdf). Такий підхід в організації конкурсного добору враховує особливості ОП, адже метою ОП є підготовка всебічно розвинутих, кваліфікованих і конкурентоспроможних на національному ринку праці військових фахівців, здатних здійснювати фінансово-господарську діяльність ВЧ. Вступні випробування психологічне обстеження, оцінка рівня фізичної підготовленості та медичний огляд військово-лікарською комісією враховують специфіку службово-бойової діяльності та навчання, відповідно до Статутів ЗСУ, Положення про проходження громадянами України військової служби у ЗСУ (які розповсюджуються на інші військові формування). Це пов'язано з тим, що освітній процес наповнений організацією занять в польових умовах (використовується навчальні центри, полігони ВЧ тощо). Під час інтерв'ювання НПП та здобувачів вищої освіти було отримано підтвердження, що Програму вступного випробування з фаху було розроблено з урахуванням сучасних вимог до майбутніх фахівців з фінансів, банківської справи та страхування (Програма містить 3 модулі: (М1. гроші і кредит; М2 Ринок страхових послуг; М3. Банківська система), що дозволяє встановити рівень підготовки абітурієнта для вступу на магістерську програму та з'ясувати рівень володіння базовими теоретичними знаннями, що відповідають основним фаховим компетентностям першого рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ВІ КНУ визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, регулюються загальноуніверситетськими положеннями: Положенням про порядок перезарахування результатів навчання у КНУ, затверджено 29.06.2016 року (<https://cutt.ly/sER1WsI>); Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, введене в дію Наказом ректора від 31 серпня 2018 року за №716-32 (п. 11), (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf); Порядком поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) у КНУ (<http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>). Прикладів визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО за цією ОП немає.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Дана ОП має свої особливості в частині наповнення ОК військового спрямування, при вивченні яких визнання результатів неформальної освіти має об'єктивно обмежений характер. Але разом з тим у ОП присутні дисципліни, направлені на набуття знань у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що мають більш широкі можливості для визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті. Під час виїзної перевірки, а саме

спілкування з фокус групами встановлено, що результати, отримані у неформальній освіті визнаються але у ВІ КНУ не існує єдиної практики та критеріїв, що регулюють даний процес. Проректор з науково-педагогічної роботи КНУ ім. Т. Шевченка Гожик А.П. зазначив, що на сучасному етапі розвитку освітнього процесу у КНУ загальні правила та практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, лише формуються. З приводу даного питання адміністрація ЗВО знаходиться у постійному діалозі з МОН України та Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. На сьогоднішній день позиція КНУ ім. Т. Шевченка полягає у наданні самостійності НПП у прийнятті рішень щодо зарахування результатів навчання, отриманих здобувачами у неформальній освіті, оскільки важко встановити рівень набуття здобувачем необхідних знань. Під час роботи у фокус групі здобувачі за ОП навели приклад зарахування результатів їх навчання на онлайн курсах, присвячених процедурі публічних закупівель, та також підтвердили, що кожен викладач самостійно приймає рішення про критерії визнання результатів навчання у неформальній освіті. НПП на початку вивчення ОК доводять здобувачам інформацію про те, як будуть оцінюватися результати такого навчання у процесі вивчення ОК. Також результати неформальної освіти зараховуються до індивідуального рейтингу здобувача вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Позитивна практика: правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ВІ КНУ. Правила прийому на навчання за ОП враховують особливості самої ОП. Програма вступного випробування з фаху містить з модулі (М1. гроші і кредит; М2 Ринок страхових послуг; М3. Банківська система) дозволяє встановити рівень підготовки абітурієнта для вступу на магістерську програму та з'ясувати рівень володіння базовими теоретичними знаннями, що відповідають основним фаховим компетентностям першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабка сторона: відсутня єдина практика та чіткі критерії визнання результатів неформальної освіти. Рекомендація: врегулювати у нормативній базі КНУ питання щодо процедури зарахування результатів неформальної освіти та критерії оцінювання набутих здобувачами вищої освіти знань, вмінь та навичок, що дозволить уникнути суб'єктивізму при визнанні результатів неформальної освіти, зробіть процедуру прозорою та зрозумілою для учасників освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП загалом відповідає визначеному критерію, зокрема Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО, враховують особливості самої ОП; визначені чіткі та зрозумілі правила визнання ПРН, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації ОП; правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Зазначена слабка сторона щодо відсутності єдиної практики та чітких критеріїв визнання результатів неформальної освіти не є суттєвою і не перешкоджає досягненню заявлених цілей та ПРН ОП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання в КНУ регулюються розділом 3 та розділом 6 Положення про організацію освітнього процесу у КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>). Освітній процес у КНУ здійснюється у таких формах: навчальні заняття (лекція, семінарське, лабораторне, практичне,

індивідуальне навчальне заняття, факультатив та консультація), самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи (іспит, залік, диференційований залік, вхідні та підсумкові контрольні роботи, захист курсових і кваліфікаційних/дипломних робіт). Реалізація освітньої діяльності за ОП «Фінанси та військова економіка» здійснюється заочною (денною) формою здобуття освіти. Під час інтерв'ювання НПП, здобувачів вищої освіти було отримано підтвердження використання інтерактивних методів навчання при викладанні ОК: ділові ігри, дискусії, роботу в малих групах, що сприяють набуттю здобувачами вищої освіти компетентностей, необхідних для здійснення професійної діяльності. Організація освітньої діяльності за ОП передбачає самостійну роботу у межах норм часу, визначених чинним законодавством. Здобувачі вищої освіти беруть участь у круглих столах, семінарах, тренінгах (<https://mil.univ.kiev.ua/page/science/84>; <https://mil.univ.kiev.ua/page/news/1/view/1102>; <https://mil.univ.kiev.ua/page/news/1/view/1116>; <https://cutt.ly/sEXi8B6>; <https://cutt.ly/TEHoqPW>). Під час роботи у фокус-групах зі здобувачами вищої освіти та представниками студентського самоврядування було встановлено, що ЗВО дотримується принципів студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи в організації освітнього процесу, зокрема здобувачі вищої освіти мають право самостійно сформулювати індивідуальну освітню траєкторію на основі вибору ОК (за блочною моделлю), обрати тему кваліфікаційної роботи, напрям науково-дослідної роботи (написання тез доповідей для участі у конференціях, круглих столах, семінарах, наукової статті тощо). Здобувачі вищої освіти підтвердили свою обізнаність із процедурою вибору ОК, а також засвідчили свою участь в обговоренні ОП «Фінанси та військова економіка» (ЕГ було надано протокол засідання кафедри фінансового забезпечення військ від 01.02.2021 №8, у якому окремим питанням було визначено обговорення ОП, заслуховування пропозицій стейкхолдерів, у тому числі і здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП). Ознайомлення зі складом Вченої ради ВІ та Вченої ради КНУ (склади вчених рад додано до справи) свідчить про дотримання принципів студентоцентрованого підходу при формуванні колегіальних органів на рівні ВІ КНУ та КНУ загалом. Інформація, отримана під час роботи у фокус-групах зі студентами та студентським самоврядуванням, підтверджує їх задоволеність формами та методами навчання. Отже, форми та методи навчання і викладання за ОП відповідає вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи для здобувачів освіти за другим рівнем вищої освіти (магістр), сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та ПРН.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час спілкування з фокус групами здобувачів вищої освіти, студентським самоврядування та НПП ЕГ було встановлено, що всі учасники освітнього процесу своєчасно отримують необхідну інформацію про цілі, зміст та заявлені програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання у межах окремих ОК. Відповідна інформація в основному представлена у силабусах, робочих програмах навчальних дисциплін ОП, іншому методичному забезпеченні ОК, яке розміщено на службових ПК у комп'ютерній аудиторії ВІКНУ (№ 326). Частина методичного забезпечення розміщена у таємній бібліотеці в складі служби охорони державної таємниці. Зі змістом методичного забезпечення ОК здобувачі мають можливість ознайомлюватися у період проведення самостійної підготовки (друга половина дня у будні). Крім того систему контрольних заходів, критерії оцінювання та шкали оцінювання визначено у Положенні про організацію освітнього процесу у КНУ (критерії оцінювання та шкали оцінювання визначено в п. 7; систему контрольних заходів, які включають діагностичний, поточний і підсумковий контроль (семестровий контроль, атестація) - в п. 4.6). Здобувачі вищої освіти підтвердили, що цілі, зміст та ПРН, порядок та критерії оцінювання у межах окремих ОК є для них зрозумілими та чіткими, необхідна інформація доводиться їм до відома на початку вивчення ОК. Здобувачі вищої освіти зазначили, що також можуть ознайомитися з необхідною інформацією в робочих програмах навчальних дисциплін, комплектах екзаменаційних білетів та завдань для заліків, а також звернутися за додатковою консультацією до викладачів особисто або через месенджери, що використовуються для комунікацій здобувачів вищої освіти та НПП (зокрема Telegram). НПП під час інтерв'ювання підтвердили інформацію про своєчасність доведення до відома здобувачів вищої освіти цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Результати ознайомлення з ОП «Фінанси та військова економіка» дозволяє стверджувати, що наведені в ній ОК забезпечують поєднання навчання і наукових досліджень під час її реалізації. Зокрема, у переліку дисциплін обов'язкових ОК запропоновано вивчати «Методологія проведення наукових досліджень у сфері національної безпеки і оборони та педагогічні технології», викладання якої спрямовано на надання нових та поглиблення існуючих компетентностей здобувачів щодо абстрактного мислення, аналізу та синтезу, виявлення та вирішення проблем наукового пошуку. Під час роботи у фокус групах зі здобувачами вищої освіти та студентським самоврядуванням ЕГ отримало підтвердження фактів поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП. Зокрема, здобувачі освіти беруть участь у круглих столах та наукових студентських конференціях, присвячених дослідженню актуальних питань фінансової науки та проблем національної економіки в інтересах оборони і безпеки держави тощо (<https://mil.univ.kiev.ua/page/science/84>; <https://mil.univ.kiev.ua/page/news/1/view/1102>; <https://mil.univ.kiev.ua/page/news/1/view/1116>; <https://cutt.ly/sEXi8B6>; <https://cutt.ly/TEHoqPW>). ЕГ було надано сертифікати, що підтверджують участь курсантів у таких заходах, у тому числі у вебінарах: «Майстер-клас у розрахунку середнього заробітку» 15.07.2021 р., «Закупівлі з неціновими критеріями оцінки: опануємо правила та аналізуємо практику» 03.09.2021 р.). Дана інформація була підтверджена під час роботи у фокус групах зі здобувачами вищої освіти та представниками студентського самоврядування. Проте ЕГ відмітило низький рівень

участі здобувачів вищої освіти за ОП у Всеукраїнських студентських олімпіадах та Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт. Також у ВІ з 2004 р. функціонує Воєнно-наукове товариство слухачів, курсантів (студентів) (<https://mil.univ.kiev.ua/page/science/24>). ЕГ було надано для ознайомлення Положення про воєнно-наукове товариство слухачів, курсантів (студентів) ВІ КНУ, затверджене наказом начальника ВІ КНУ від 29.12.2020 №134 н. Відповідно до зазначеного положення на кафедрах розробляється тематика наукових робіт, які рекомендовані для дослідження здобувачам освіти, затверджується план роботи та складаються звіти про підсумки роботи наукового гуртка кафедри тощо. На думку ЕГ доцільно розмістити зазначене Положення про воєнно-наукове товариство слухачів, курсантів (студентів) ВІ КНУ на відповідній сторінці ВІ КНУ (<https://mil.univ.kiev.ua/page/science/24>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час роботи у фокус групі з НПП, викладачі підтвердили наявність процедури регулярного перегляду та оновлення змісту робочих програм навчальних дисциплін (далі – РПНД) з урахуванням сучасних тенденцій розвитку галузі, вимог національного ринку праці військових фахівців, отриманих результатів стажування та підвищення кваліфікації (на початку семестру, у якому вивчається дана ОК). Крім того, експертам було наведено конкретні приклади щодо впровадження результатів стажування, у тому числі і у зарубіжних ЗВО, при оновленні РПНД: к.е.н., доцент Медведкова Н.С. проходила стажування у ГУ Державної казначейської служби України у Київській області (2019), стажування за професійною програмою «Управління публічними фінансами» у Kyiv School of Economics (2020-2021), результати яких було використано при оновленні РПНД «Менеджмент державних фінансів». Така ж інформація була отримана і за іншими НПП, які задіяні у реалізації ОП і була підтверджена під час ознайомлення з РПНД. При ознайомленні з РПНД ЕГ дійшло висновку, що 8-10 джерел обов'язкової літератури забагато для вивчення здобувачем освіти за однією ОК. Тому ЕГ рекомендувало б зменшити кількість обов'язкової літератури для вивчення ОК до 3-4 джерел та актуалізувати перелік літератури за окремими ОК (Актуальні проблеми економічної теорії та економічної політики, Менеджмент державних фінансів, Стратегічне управління та ін.). Ознайомлення з нормативно-правовими актами КНУ, зокрема з Положення про організацію освітнього процесу у КНУ (<https://cutt.ly/mECCRwz>), свідчить, що: ініціювання, розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд і припинення ОП в КНУ здійснюються прозоро, відповідно до затверджених процедур, в узгодженні із загальними цілями Стратегії розвитку КНУ (п. 12.3.4); КНУ забезпечує всебічний моніторинг усіх питань, що стосуються потреб ринку праці, успішності, змісту ОП, ПНД, навантаження та оцінювання, умов навчання (п. 2.3.11.); КНУ формує самозвіти з ОП, проводить самооцінювання на рівні структурних підрозділів та КНУ в цілому, забезпечує подання заяв на обов'язкове зовнішнє оцінювання якості вищої освіти в порядку та в терміни, що визначені законодавством, а також за окремими рішеннями – на акредитацію міжнародними агентствами ЗЯВО (п. 12.3.12.). У Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ (<https://cutt.ly/wECCOkv>) визначено, що постійний моніторинг, періодичні оцінювання та перегляд ОП здійснюються згідно розділу II.9 зазначеного Положення. Проте дані положення не містять правової норми щодо врегулювання самої процедури моніторингу, перегляду та припинення ОП, а також відповідальності осіб, причетних до цього процесу. Рекомендація: оновити Положення про організацію освітнього процесу у КНУ та Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ з метою врегулювання процедури ініціювання, розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд і припинення ОП, а також визначити зону відповідальності причетних до цих процедур осіб.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ВІ КНУ має широкі міжнародні зв'язки з наступними країнами (<https://mil.univ.kiev.ua/page/about/7>): Штати Америки; Французька Республіка; Федеративна Республіка Німеччина; Грецька Республіка; Республіка Австрія; Угорщина; Швейцарія; Чеська Республіка; Канада; Королівство Бельгія; Республіка Польща. За інформацією, розміщеною на офіційному веб-сайті ВІ КНУ, щороку інститутом відпрацьовується щонайменше десять заходів міжнародного військового співробітництва різного рівня – від візитів представників вищого військового керівництва іноземних держав та міжнародних організацій до візитів курсантів ВВНЗ. Широка географія міжнародних зав'язків дозволяє ВІ КНУ ознайомлюватися з кращими світовими практиками підготовки військових фахівців, у тому числі і військових фахівців, здатних здійснювати фінансово-господарську діяльність військової частини, та запроваджувати її при реалізації освітньої діяльності за ОП. ЕГ під час роботи у фокус групах з адміністративним персоналом, здобувачами вищої освіти та НПП було отримано інформацію про те, що КНУ активно інтегрується у міжнародний науково-освітній простір: наразі університет проводить спільну роботу з науковцями понад пів сотні університетів. НПП ознайомлені з можливістю участі у програмах академічної мобільності (ERASMUS+). Відповідну інформацію щодо участі у програмах академічної мобільності оприлюднено на офіційному веб-сайті КНУ (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=267&lang=uk; http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=1749&lang=uk). ЕГ було надано інформацію щодо участі курсантів ВІ КНУ у програмах академічної мобільності (м. Софія, Республіка Болгарія, Військова академія імені Г.С. Раковськи за програмою студентської мобільності (ERASMUS+) з 1 листопада по 31 грудня 2019 р. (2 курсанти). Як зазначила заст. начальника відділу академічної мобільності КНУ Дарія Василівна Щеглюк наразі програми академічної мобільності тимчасово призупинено. ЕГ було встановлено, що здобувачі вищої освіти, які навчаються за ОП «Фінанси та військова економіка», не долучалися до програм академічної мобільності ERASMUS+, що пояснюється реалізацією освітньої діяльності за ОП в умовах карантинних обмежень, пов'язаних з COVID-19. НПП, які задіяні у реалізації ОП, активно долучаються до грантових програм (наприклад, грант від Британської Ради (програма «Creative Spark»: Higher

Education Enterprise Program) для створення «Національного центру розвитку креативного підприємництва» (NCCE) у КНУ (2019–2025 рр., керівник проекту – д.е.н., доцент Ситницький М.В.; грант "Norwegian-Ukrainian cooperation in Public Sector Economy Education: Accounting, Budgeting and Finance" від SIU (Норвегія) 2016-2019 рр.; грант "Technology Transfer in Post-Socialist Economies" від фонду "Volkswagen Foundation" 2016-2019 рр. <https://econom.univ.kiev.ua/departments/finance/international-relations/>; та ін.) та проходять стажування у зарубіжних ЗВО (<https://econom.univ.kiev.ua/departments/diaim/staff/Sitnicki/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Здобувачі вищої освіти вчасно та повному обсязі отримують інформацію про цілі, зміст, результати навчання, порядок та критерії оцінювання за ОК. Відповідна інформація в основному представлена у силабусах, РПНД ОП, іншому методичному забезпеченні ОК, які розміщено на службових ПК у комп'ютерній аудиторії ВІКНУ (№ 326). ОП «Фінанси та військова економіка» відповідає вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи для здобувачів освіти за другим рівнем вищої освіти (магістр). Зокрема здобувачі вищої освіти залучені до процесів перегляду та оновлення ОП, беруть участь в управлінні освітнім процесом ВІ КНУ та КНУ у складів колегіальних органів. ВІ КНУ укладено низку угод з зарубіжними ЗВО, які сприятимуть інтернаціоналізації вищої освіти та активізації академічної мобільності здобувачів та НПП. Зокрема НПП активно долучається до грантових програм та проходить стажування у зарубіжних ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: положення Про організацію освітнього процесу у КНУ та Про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ не містять правової норми щодо врегулювання самої процедури моніторингу, перегляду та припинення ОП, а також відповідальності осіб, причетних до цього процесу; значна кількість літературних джерел, які визначено як обов'язкові для вивчення при опануванні ОК за ОП (8-10); низький рівень участі здобувачів вищої освіти за ОП у Всеукраїнських студентських олімпіадах та Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт; на офіційному веб-сайті ВІ КНУ не розміщено Положення про Воєнно-наукове товариство слухачів, курсантів (студентів). Рекомендації: переглянути зміст положень Про організацію освітнього процесу у КНУ та Про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ, відобразити у них правові норми щодо врегулювання самої процедури моніторингу, перегляду та припинення ОП, а також відповідальності осіб, причетних до цього процесу; зменшити кількість обов'язкових літературних джерел для вивчення навчальної дисципліни до 3-4 джерел; стимулювати здобувачів вищої освіти більш активно долучатися до дослідницької діяльності шляхом участі у Всеукраїнських студентських конкурсах наукових робіт та студентських олімпіад за фахом; розмістити Положення про воєнно-наукове товариство слухачів, курсантів (студентів) ВІ КНУ на відповідній сторінці ВІ КНУ (<https://mil.univ.kiev.ua/page/science/24>).

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП відповідає визначеному критерію, зокрема форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи, усім учасникам ОП своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК, КНУ забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відповідно спеціальності та цілей ОП, НПП оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти. Зазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Загальна організація проведення контрольних заходів (діагностичний, поточний і підсумковий контроль), форми контролю (форми діагностичного контролю – вхідний контроль із дисципліни, ректорські і міністерські контрольні роботи тощо; форми поточного контролю – перевірка рівня підготовленості здобувача під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять; форми підсумкового контролю – атестація здобувачів освіти та семестровий контроль, який проводиться у формі іспиту, диференційованого заліку або заліку), критерії оцінювання (згідно Європейської кредитно-трансферної накопичувальної системи), процедури розгляду звернень здобувачів вищої освіти щодо оскарження результатів навчання (одержаних під час поточного контролю, семестрового контролю та підсумкової атестації), рейтингова система оцінювання результатів навчання висвітлені в п. 4.6, п. 7.1, п. 7.2, 7.3 Положення про організацію освітнього процесу у КНУ (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf). З інтерв'ювання здобувачів вищої освіти з'ясовано, що порядок проведення контрольних заходів та критерії оцінювання знань, умінь та навичок доводяться на вступних заняттях з кожної навчальної дисципліни. У ВІ КНУ використовуються такі види контролю: поточний, самоконтроль, семестровий, підсумковий. Форми контрольних заходів в межах ОК за НП – контрольні роботи, диференційовані заліки, іспити та захист практик. Контрольні заходи покликані визначити рівень засвоєння курсантами навчального матеріалу та досягнення результатів навчання за ОК. Відповідно до акту експертизи, затвердженого заступником начальника ВІ КНУ зміст ОП, РПНД містять інформацію, яка є службовою, тому згадані документи заборонено публікувати в засобах масової інформації (https://mil.univ.kiev.ua/files/49_930922341.pdf).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандартом вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування для другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/072-finansi-bankivska-sprava-ta-strakhuvannya-magistr.pdf>) передбачено, що атестація здобувачів здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Атестація випускників за ОП проводиться у формі комплексного іспиту за ОП «Фінанси та військова економіка» і захисту кваліфікаційної роботи. Тематика кваліфікаційних робіт враховує пропозиції роботодавців. Кваліфікаційна робота проходить зовнішнє рецензування та перевірку на плагіат. Захист кваліфікаційної роботи здійснюється публічно з запрошенням представників замовника підготовки здобувачів за ОП. Представники роботодавця (замовників) долучаються до атестації здобувачів освіти як голови екзаменаційної комісії. Організація, порядок та особливості проведення підсумкової атестації проводяться відповідно до «Положення про екзаменаційні комісії ВВНЗ та ВНП ЗВО», затвердженого наказом МОУ № 472 від 09.09.2015 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1141-15#Text>). Форми атестації надають можливість об'єктивної перевірки досягнення ПРН.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Організація та порядок проведення контрольних заходів здійснюється відповідно до таких нормативних документів: 1) Положення про особливості організації освітньої діяльності у ВВНЗ МОУ та ВНП ЗВО (наказ МОУ від 09.01.2020 № 4) (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text>); 2) Положення про організацію освітнього процесу у КНУ (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf). З опитування здобувачів вищої освіти встановлено, що вони мають можливість висловлювати свої зауваження та думки щодо об'єктивності, неупередженості, а також можливих порушень з боку екзаменаторів в різний спосіб: під час анонімного анкетування; шляхом звернення до керівного складу ВІ КНУ та/або КНУ; анонімного звернення через дзвінок на «гарячу лінію»; звернення до апеляційної комісії (під час проведення атестації) та ін. Відповідні процедури визначені у Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf>). За результатами опитування здобувачів вищої освіти та НПП встановлено, що всі учасники освітнього процесу мають чітке уявлення про процес повторного проходження контрольних заходів, а також оскарження процедури проведення та результатів цих заходів. Вищезазначені питання регламентовані Положенням про організацію освітнього процесу у КНУ. Під час спілкування з представниками фокусних груп встановлено, що НПП та здобувачі освіти, обізнані з процедурами вирішення конфліктних ситуацій, на даній ОП фактів оскарження результатів контрольних заходів не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності у ВІ КНУ відображено у Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf>) та у

Положенні про систему виявленні та запобіганню академічному плагіату у КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Detection-and-prevention-of-academic-plagiarism-in-University.pdf>). Здобувачі вищої освіти та НПП мають доступ до вищезазначених документів та ознайомлені з їх змістом. З інтерв'ювання здобувачів вищої освіти з'ясовано, що основним засобом популяризації академічної доброчесності є проведення консультивання, яке проводять наукові керівники на тему контролю вимог до написання кваліфікаційних робіт із наголошенням на принципах коректного використання інформації та уникання плагіату. Також під час виїзної перевірки встановлено, що здобувачі мають доступ до комп'ютерів в бібліотеці ВІ КНУ, на яких встановлено безкоштовне програмне забезпечення «Etxt Антиплагіат» для самоконтролю на предмет виявлення плагіату. ЕГ рекомендує розширити використання програмного забезпечення для виявлення плагіату у роботах здобувачів вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони: форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів є достатньо чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти заявлених ПРН за ОП, порядок проведення контрольних заходів та процедури оскарження результатів контрольних заходів до здобувачів вищої освіти доведено. Здобувачі та НПП обізнані з процедурою вирішення конфліктних ситуацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Недолік: не всі роботи здобувачів вищої освіти підлягають обов'язковій перевірці на наявність плагіату з використанням відповідного програмного забезпечення. Рекомендація: розширити використання програмного забезпечення для виявлення плагіату у роботах здобувачів вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП та діяльність за цією ОП загалом відповідають визначеному критерію, зокрема форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та ОП в цілому, форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування для другого (магістерського) рівня вищої освіти; визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників ОП, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації ОП; у ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації ОП, ЗВО популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності. Недолік щодо перевірки не всіх робіт здобувачів вищої освіти на наявність плагіату з використанням відповідного програмного забезпечення не є суттєвим і не перешкоджає досягненню заявлених цілей та ПРН ОП.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Випусковою кафедрою, на якій реалізується ОП, є кафедра фінансового забезпечення військ (гарант ОП «Фінанси та військова економіка» – начальник кафедри, к.е.н., полковник Сизов А.І., призначений наказом ректора №561-32 від 01 вересня 2020 р.). Реалізацію ОП здійснюють 25 НПП ВІ КНУ та ЕФ КНУ, серед них за віком: 22-40 років – 12 (48 %), 41-70 років – 13 (52 %); за науковими ступенями: доктори наук – 7 (28 %), кандидати наук – 10 (40 %); за наявністю сертифікату В1/В2 з іноземної мови – 15 (60 %), учасники бойових дій – 9 (36 %), практичний досвід проходження військової служби на посадах за військово-обліковою спеціальністю 310101 (заступник начальника

фінансової служби, начальник фінансової служби) – 5 (20 %). Серед згаданих НПП є НПП з науковими ступенями за спеціальностями 08.00.08 Гроші, фінанси і кредит, 08.00.11 Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці, яка відповідає спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування (наказ МОН України від 06.11.2015 №1151) – А.І. Сизов, Н.В. Ткаченко, О.Д. Рожко, Ю.Л. Наконечна, Н.С. Медведкова, О.В. Прокоф'єва, О.М. Куцько, О.В. Чеберяко, І.Є. Януль, О.П. Остапенко (що складає 40 % від загальної чисельності НПП, які здійснюють реалізацію ОП). Через центральний репозиторій ресурсів системи дистанційного навчання ЗСУ (<https://adl.mil.gov.ua/login/index.php>) та сторінку ЕФ КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/ua/departments/economics/>) перевірено наявність інформаційного забезпечення ОП сформованих НПП, які реалізують ОК. НПП формують свою кваліфікацію відповідно до спеціальності та ОК, досягнення у професійній діяльності, у тому числі шляхом публікування статей у виданнях Scopus, Web of Science (В.Л. Осецький, О.Д. Рожко, Н.В. Ткаченко та ін.), участі у виконанні науково-дослідних робіт (А.І. Сизов, В.В. Пахольчук та ін.) та грантових проєктів (М.В. Ситницький та ін.). У КНУ є своє фахове видання з економіки, у тому числі і зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування – Вісник КНУ. Економіка (<http://nfv.ukrintei.ua/search?nameSearch=1728-2667&sortOrder=title&>) для формування НПП кваліфікації відповідно до спеціальності, відповідно до ОК (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2021-%D0%BF#n9>). Відповідно до акту експертизи, затвердженого заступником начальника ВІ КНУ зміст зведеної інформації про НПП ОП містить інформацію, що є службовою, тому зведену інформацію про НПП ОП заборонено публікувати в засобах масової інформації (https://mil.univ.kiev.ua/files/49_930922341.pdf). Надана гарантом ОП зведена інформація про НПП, які викладають дисципліни за заявленою ОП, отримана інформація та надані пояснення підтверджують відповідність НПП дисциплінам ОП, а їх академічна та професійна кваліфікація забезпечує досягнення заявлених цілей та ПРН ОП. З метою ознайомлення здобувачами вищої освіти з останніми досягненнями НПП для їх використання в освітньому процесі ЕГ рекомендує НПП своєчасно оновлювати інформацію на офіційних сайтах відповідних кафедр.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Порядком конкурсного відбору на посади НПП у КНУ (http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/05/IMG_0001.pdf) визначені цілком прозорі та чіткі процедури конкурсного відбору НПП. Зокрема, Порядком чітко регламентовані процедури добору завідувача та професорів кафедри (Ч. 2 Порядку), та визначено вимоги до претендентів (п. 2.2. «у конкурсі на заміщення посади завідувача кафедри можуть брати участь особи, які мають науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання відповідно до профілю кафедри і стаж науково-педагогічної роботи не менше як 10 років у вищих навчальних закладах...»), а також процедури добору НПП на посади доцента, старшого викладача, викладача, асистента (Ч. 3 Порядку). Оголошення про проведення конкурсу, термін та умови його проведення публікуються в друкованих засобах масової інформації, а також вчасно розміщуються на офіційному веб-сайті КНУ (наприклад, <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1753>; <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1736>). Претенденти на посаду завідувача кафедри мають також оприлюднити «Програму розвитку кафедр претендентів на заміщення вакантних посад завідувачів кафедр» (наприклад, <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1703>). ВІ КНУ згідно з вимогами Інструкції про порядок заміщення на конкурсній основі вакантних посад НПП у ВВНЗ, військових навчальних підрозділах ЗВО, що належать до сфери управління МОУ, затвердженої наказом МОУ, МОН України від 19.10.2016 № 542/1255 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1461-16#Text>) (частина IV. Організація проведення конкурсу кандидатів на посади начальника факультету військової підготовки у складі ЗВО та начальника (завідувача) кафедри військової підготовки у складі ЗВО, які утримуються за штатом (штатним розписом) МОУ; частина VI. Організація проведення конкурсу кандидатів на інші посади НПП ВВНЗ, ВВП ЗВО), оголошує конкурс на заміщення посад НПП ВІ КНУ на сайті МОУ (наприклад, <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/nashi-konkursi/ogoloshennya/ogoloshennya-pro-provedennya-konkursu-na-zamishhennya-vakantnih-posad-naukovo-pedagogichnih-pracivnikiv-vijskovogo-institutu-kiiivskogo-nacjonalnogo-universitetu-imeni-tarasa-shevchenka.html>; <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/nashi-konkursi/ogoloshennya/ogol-konkursu-viknu-09082021.html>) та на сайті ВІ КНУ (наприклад, <https://mil.univ.kiev.ua/page/news/1/view/1069>). Результати конкурсів відображаються на сайті ВІ КНУ (<https://mil.univ.kiev.ua/page/news/1/view/1172>). НПП з числа військовослужбовців, які викладають дисципліни ОП, мають досвід науково-педагогічної діяльності у ЗВО, НПП випускової кафедри мають вищу освіту у сфері фінансів, військову освіту, практичний досвід служби в ОВУ, ВЧ, що підтверджує їхній професіоналізм для успішної реалізації ОП. Процедури відкритого та прозорого конкурсу надають можливість залучити кращих НПП для реалізації означеної ОП. Під час зустрічі з фокус-групою НПП, викладачі підтвердили свою ознайомленість з процедурою та основними критеріями добору на посади НПП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На зустрічі з представниками роботодавців (замовників) директор ДФ МОУ С.В. Дяченко, начальник фінансово-економічного управління НГУ М.М. Кутняк та начальник фінансово-економічного управління ДПСУ О.В. Дахно підтвердили, що КНУ залучає їх та представників їх підрозділів до організації та реалізації освітнього процесу за ОП. Відповідно до наказу Генерального штабу ЗСУ від 19.04.2018 №162, передбачено формування Плану проведення теоретичних та практичних занять у ВВНЗ посадовими особами органів ВУ та командирами ВЧ. Представники роботодавців (замовників) залучаються до проведення занять, організації та проведення науково-дослідної роботи, практик та стажувань, до спільної участі у комунікативних заходах, рецензуванні рукописів НПП. Програми підсумкової атестації здобувачів вищої освіти щорічно погоджуються з ДФ МОУ. Представники роботодавців

(замовників) беруть участь у підсумковій атестації здобувачів вищої освіти (гарантом представлені фото здобувачів та членів підсумкової атестації за кілька останніх років). Крім того у ВІ КНУ проводились курси «Підвищення кваліфікації фахівців фінансово-економічних служб військових частин Збройних Сил України». До проведення занять на курсах був залучений науково-педагогічний склад кафедри фінансового забезпечення військ військового факультету фінансів і права. На курсах були представники Сухопутних військ, Військово-морських сил та Повітряних сил ЗСУ (<https://mil.univ.kiev.ua/page/news/1/view/1108>). Гарантом ОП ЕГ були представлені План залучення посадових осіб представників замовника ДФ МОУ на підготовку військових фахівців до проведення у 2021/2022 навчальному році навчальних занять з курсантами ВІ КНУ за ОП та План спільних заходів ДФ МОУ та ВІ КНУ щодо удосконалення системи методичного супроводження підготовки фахівців за ОП на 2021/2022 навчальний рік. Проте, представники роботодавців (замовники) висловили побажання щодо необхідності залучення здобувачів до командно штабних навчань, що є важливим у практичній підготовці військових фахівців.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Вирішення питання впровадження досвіду бойових дій в освітню діяльність вирішувалося такими шляхами: відрядження НПП до районів ведення бойових дій з метою виконання обов'язків безпосередньо на посадах у військах, набуття необхідного досвіду та отримання навчального матеріалу для подальшого викладання; призначення на посади викладачів офіцерів-практиків з військових частин, що мають бойовий та практичний досвід у даній галузі; залучення представників роботодавців, офіцерів бойових підрозділів для проведення занять з курсантами за найбільш актуальними темами та дисциплінами, доведення передового досвіду та введення курсантів у поточну обстановку, їх підготовка до виконання обов'язків за майбутніми посадами. До навчальних занять з числа представників замовника залучались: головний інспектор Головної інспекції Міністерства оборони України К. Кустрічем ("Система внутрішнього контролю в контексті запобігання корупції"; <https://mil.univ.kiev.ua/page/news/1/view/1048>), начальник Центру оборонних закупівель МОУ Т. Кобою та офіцером Центру І. Сорвою (Впровадження в МОУ публічних закупівель; <https://mil.univ.kiev.ua/page/news/1/view/912>) та ін., що підтверджено під час зустрічі з роботодавцями. Гарантом ОП ЕГ були представлені План залучення посадових осіб представників замовника ДФ МОУ на підготовку військових фахівців до проведення у 2021/2022 навчальному році навчальних занять з курсантами ВІ КНУ за ОП та План спільних заходів ДФ МОУ та ВІ КНУ щодо удосконалення системи методичного супроводження підготовки фахівців за ОП на 2021/2022 навчальний рік. Крім того гарант та викладачі випускової кафедри активно співпрацюють з представниками Національного банку України, представниками фахових видань, долучаючи здобувачів вищої освіти до участі у різноманітних заходах, спрямованих на формування фахових компетентностей та поглиблення знань з фінансової грамотності. Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти, останні підтвердили свою участь у конференціях, які проводять провідне спеціалізоване видавництво України - MCFR Цифрове видавництво (ЕГ було надано сертифікати, що підтверджують участь курсантів у Вебінарах: «Майстер-клас у розрахунку середнього заробітку» 15.07.2021 р., «Закупівлі з неціновими критеріями оцінки: опануємо правила та аналізуємо практику» 03.09.2021 р.). Також здобувачі вищої освіти поділилися враженнями від своєї участі у щорічній міжнародній інформаційній кампанії «Global Money Week», що включає заходи на фінансову тематику для дітей та молоді (<https://www.univ.kiev.ua/news/10261>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

НПП ОП за останні п'ять років навчалися за програмами: КНУ «Розвитку педагогічних компетентностей викладачів» (2021 р.), «СІА (Сертифікований внутрішній аудитор)» (2018 р.), «Публічні закупівлі» (2019 р.), «Педагогіка вищої школи» (2020 р.), брали участь у тренінгах «ІТ-аудит» (2018 р.), «Сучасна методологія аудиту» (2018 р.), «Аудит ефективності» (2018 р.), «Управління публічними фінансами» (2021 р.), проходили стажування у Національному університеті оборони імені Івана Черняховського (2018 р.), у відділах бюджетного планування, заробітної плати ДФ МОУ (2021 р.), у Головному управлінні Державної казначейської служби у Київській області (2019 р.), підтвердили знання англійської мови (2019 р.; <https://mil.univ.kiev.ua/page/news/1/view/880>), а викладач О.О. Андрущенко – знання китайської (2020 р.). Також викладач О.О. Андрущенко здійснює підготовку в ад'юнктурі за третім (освітньо-науковим) рівнем зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Важливе значення у професійному розвитку є обмін досвідом із зарубіжними ЗВО та іншими організаціями, зокрема такий обмін здійснювався у муніципалітеті Кастелло-Моліна-ді-Фіемме, Італія (Наконечна Ю.Л.), з курсу «Government Accounting: CIGAR, I/EPAS, U.S. and China» (Облік у державному секторі: CIGAR, I/EPAS, США та Китай) в Університеті Нордланда, Норвегія (Н.С. Медведкова), у Оксфордському університеті, м. Оксфорд та Нортумбрійському університеті, м. Ньюкасл-апон-Тайн, Велика Британія (В.М. Ситницький), у Вищій школі менеджменту інформаційних систем, м. Рига, Латвія (О.В. Прокоф'єва) та ін. У ВІ КНУ значна увага приділяється розвитку партнерських стосунків з військовими навчальними закладами провідних країн світу та розширенню міжнародного військового співробітництва (<https://mil.knu.ua/page/about/7>). Необхідно звернути увагу, що не дивлячись на те, що КНУ сприяє професійному розвитку викладачів, в тому числі і у співпраці з іншими організаціями (договори про співпрацю з Військовим інститутом телекомунікацій та інформації імені Героїв Крут, з Національним університетом «Львівська політехніка» та ін.), так і через власні програми (<http://www.ipr.knu.ua/>), зокрема професійному розвитку гарантів, гарант ОП «Фінанси та військова економіка» до такого навчання залучений не був. На четвертому рівні функціонування забезпечення якості вищої освіти є необхідність визначити відповідальний підрозділ та/або особу за інформування гарантів ОП про можливості їх професійного розвитку, планування їх навчання за відповідними програмами. Вимоги постанови КМУ від 21.08.2019 р. №800 «Деякі

питання підвищення кваліфікації педагогічних і НПП» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>) щодо своєчасності та повноти підвищення кваліфікації виконуються.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В КНУ преміювання НПП здійснюється відповідно до Положення «Про стимулювання співробітників КНУ за результатами наукової діяльності (публікації в науково метричних базах даних)», затвердженого ректором від 31.01.2014 р. №71-32 (https://science.knu.ua/documents/normative_base/). Відповідно до п.1.1 стимулювання співробітників спрямовано на: підтримку активності співробітників КНУ в публікації наукових статей у рейтингових періодичних виданнях; заохочення співробітників, докторантів, аспірантів, студентів до участі у міжнародній науково-технічній діяльності; підвищення позицій КНУ в міжнародних рейтингах університетів. Премія надається НПП та науковим співробітникам: професорам і доцентам, деканам, директорам, завідувачам кафедр, старшим викладачам, викладачам, асистентам, завідувачам лабораторій, завідувачам відділів, головним науковим співробітникам, провідним науковим співробітникам, старшим науковим співробітникам, науковим співробітникам, молодшим науковим співробітникам, науково-технічним та іншим категоріям співробітників. Відповідно до чинного положення та за інформацією, отриманої під час спілкування з менеджментом ЗВО, адміністративним персоналом та НПП, кращі НПП заохочуються подяками, грамотами, цінними подарунками та грошовими преміями. Крім того, НПП, які активно розвивають свою викладацьку майстерність, надається пріоритет при призначенні на вищі посади під час проведення конкурсу. Окрім заохочення зі сторони керівництва КНУ, ВІ КНУ кращі викладачі також заохочуються командуванням ЗС України. За результатами підведення підсумків за навчальний рік у ВІ КНУ визначаються кращі НПП та присвоюються їм почесні звання «Кращий викладач ВІ КНУ». Такі звання отримали викладачі А.І. Сизов, О.М. Чистик та О.П. Остапенко. У КНУ відповідно до вимог чинного законодавства (п. 7. Ч. 2. Ст. 32 Закону України «Про вищу освіту») розроблено Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних кадрів, затверджене наказом ректора від 30.06.2020 р. №1322 (<https://knu.te.edu.ua/file/MjIwNw==/79ba8bdb07524bf51e1fb51bd0e921f1.pdf>). Дане положення є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітнього процесу, прозорості та об'єктивності оцінювання діяльності НПП. Проте рейтинги НПП не є публічними і не оприлюднюються на офіційному веб-сайті КНУ. ЕГ рекомендує оприлюднити на офіційному веб-сайті ЗВО рейтинг НПП, що зробить процедуру морального та матеріального заохочення НПП зрозумілою та прозорою.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони: усі заявлені на ОП НПП мають відповідну ОК кваліфікацію, науковий ступінь (вчене звання), досвід науково-педагогічної діяльності та викладання ОК, наукові публікації, пов'язані із сферою ОК та методики його викладання, пройшли підвищення кваліфікації за останні п'ять років; КНУ сприяє професійному розвитку викладачів. Позитивна практика: активне залучення роботодавців/замовників до організації, реалізації та моніторингу освітньої діяльності за ОП, проведення гостьових лекцій та практичних занять для здобувачів вищої освіти. Чітка і прозора процедура конкурсного добору НПП, що регламентована внутрішніми положеннями КНУ (для цивільних НПП) та нормативно-правовими актами МОУ (для НПП-військовослужбовців). Інформація вчасно оприлюднюється у засобах масової інформації та на офіційних ресурсах (МОУ та КНУ). Сформована дієва система професійного розвитку та стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП, у тому числі і шляхом морального та матеріального заохочення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: НПП несвоєчасно оновлюють інформацію на офіційних сайтах відповідних кафедр; не дивлячись на те, що КНУ сприяє професійному розвитку викладачів як у співпраці з іншими організаціями, так і через власні програми, зокрема професійному розвитку гарантів, гарант ОП «Фінанси та військова економіка» до такого навчання залучений не був; у КНУ не оприлюднюється на офіційному веб-сайті рейтингова оцінка НПП, яка здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства (п. 7. Ч. 2. Ст. 32 Закону України «Про вищу освіту») та Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних кадрів, затверджене наказом ректора від 30.06.2020 р. №1322. Рекомендації: з метою ознайомлення здобувачами вищої освіти з останніми досягненнями НПП для їх використання в освітньому процесі НПП необхідно своєчасно оновлювати інформацію на офіційних сайтах відповідних кафедр; необхідно визначити відповідальний підрозділ (або особу) за інформування гарантів ОП про можливості їх професійного розвитку, планування їх навчання за відповідними програмами на четвертому рівні функціонування забезпечення якості вищої освіти; оприлюднити на офіційному сайті ЗВО рейтингів, що є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітнього процесу, прозорості та об'єктивності оцінювання діяльності НПП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію, зокрема академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, забезпечує досягнення заявлених відповідною ОП цілей та ПРН, процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП, ЗВО залучає роботодавців (замовників) до організації та реалізації освітнього процесу. ЗВО залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців, заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми підвищення кваліфікації або у співпраці з іншими організаціями, заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності. Зазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН ОП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час огляду освітнього середовища ЕГ було встановлено, що матеріально-технічні ресурси (далі – МТР) ВІ КНУ, а також навчально-методичне забезпечення ОП дозволяють досягти визначених ОП цілей, набути компетентностей та заявлених ПРН. Фінансування ВВНЗ здійснюється за рахунок коштів державного бюджету на умовах державного замовлення на оплату послуг з підготовки військових фахівців (п. 55 Положення про ВВНЗ (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/467-2021-%Do%BF#Text>)). Забезпечення МТР здійснюється відповідно до річного та перспективного планів розвитку і удосконалення навчально-матеріальної бази. ЕГ було продемонстровано студентський гуртожиток, медичну частину, спортивну залу, бібліотеки, зони для самопідготовки, їдальні та актові зали. ВІ КНУ має окремий навчальний корпус, обладнаний необхідними для проведення навчально-виховного процесу та наукових досліджень, спортивно-оздоровчої та культурно-освітньої роботи приміщеннями, технікою та озброєнням, а також навчальним устаткуванням згідно з науково-обґрунтованими нормами. Кафедри ВІ забезпечені основними зразками озброєння та військової техніки, в тому числі перспективними, електронно-обчислювальною технікою, тренажерами, лабораторним обладнанням (<https://mil.univ.kiev.ua/page/about/3>). ЕГ ознайомила з МТЗ за ОК ОП, перелік якого наведено у табл. 1 Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП. У реалізації ОП задіяно аудиторний фонд ВІ та ЕФ КНУ. Всі аудиторії ВІ КНУ обладнані мультимедійним обладнанням, інтерактивними дошками, плакатами, на яких візуалізовано основні особливості фінансово-господарську діяльність ВЧ тощо; 5 спеціалізованих комп'ютерних класів мають достатню кількість комп'ютерів. Для підготовки здобувачів використовується ряд ліцензійного ПЗ: Microsoft Windows, Microsoft Office, Microsoft Project професійний, а також специфічне програмне забезпечення NetTest (версія 3.1) тощо. Комп'ютерні аудиторії забезпечені мережею Internet. Також на території бібліотек та у гуртожитку здобувачі мають доступ до мережі Wi-Fi. У реалізації ОП також задіяно аудиторний фонд та бібліотека ЕФ КНУ (<https://cutt.ly/sEUOsIE>), таємна бібліотека в складі служби охорони державної таємниці ВІ КНУ та Наукова бібліотека імені М. Максимовича КНУ (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>). Бібліотечне обслуговування здійснюється через систему читальних залів та міжбібліотечний абонемент. Здобувачі мають доступ до електронних інформаційних ресурсів, у т.ч. до електронного каталогу; також мають можливість скористатися ресурсами, розміщеними у базах Scopus, Web of Science та інших наукометричних базах (на безоплатній основі); повнотекстової платформи Springer Nature. На території ЕФ КНУ розміщено центр підтримки студентів та майбутніх підприємців «Дія», на базі якого проводять ознайомчі заняття для здобувачів. Під час роботи з фокус-групами здобувачі висловили побажання щодо впровадження в освітній процес програмних продуктів «Медок» та «Тріола», що використовуються фінансовими службами ВЧ.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час роботи з фокус-групами здобувачів вищої освіти, студентського самоврядування та НПП було підтверджено наявність відкритого доступу до всієї необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для якісної реалізації ОП. Серед них: бібліотеки: бібліотека ЕФ КНУ (<https://cutt.ly/sEUOsIE>), таємна бібліотека в складі служби охорони державної таємниці ВІ КНУ та Наукова бібліотека імені М. Максимовича КНУ (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>); офіційна інформація КНУ (<https://www.univ.kiev.ua/ua/official>). Також здобувачі, студентське самоврядування та НПП підтвердили зрозумілий і безоплатний характер використання комп'ютерної техніки, інформаційних ресурсів, Wi-Fi (у спеціально відведених місцях), окремих об'єктів інфраструктури тощо.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЕГ дійшла висновку, що освітнє середовище у ВІ КНУ є безпечним для здобувачів вищої освіти, дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси, поєднує можливість навчання та позанавчальної роботи. Під час огляду освітнього середовища за ОП ЕГ дійшла висновку, що безпечність освітнього середовища досягається дотриманням: санітарних та протипожежних норм; вимог охорони праці; системи охорони здоров'я. Здобувачі вищої освіти безоплатно користуються послугами медичної частини ВІ КНУ та за потребою місцевих лікарень. Норми, встановлені до освітлення, теплового та температурного режимів у ЗВО дотримуються. Підтримка психологічної безпеки здобувачів вищої освіти здійснюється відділенням морально-психологічного забезпечення та центром психологічної реабілітації. Під час роботи у фокус групах ЕГ отримало підтвердження від здобувачів вищої освіти та представників студентського самоврядування того, що освітнє середовище задовольняє їхні потреби, є безпечним та комфортним. Проте ознайомлення з опитувальниками студентів дозволило встановити відсутність питань щодо задоволеності освітнім середовищем та пропозиціями щодо його покращення. Гарант та керівництво ВІ КНУ надало пояснення, що такою роду інформація збирається в усній формі через сержантів або органи студентського самоврядування. Проте ЕГ вважає за доцільне розширити перелік питань, за якими здійснюється регулярне опитування здобувачів вищої освіти, за рахунок уведення питань, спрямованих на виявлення проблем та потреб щодо освітнього середовища за ОП, що дозволить забезпечити анонімність такого опитування та своєчасність діагностування побажань здобувачів вищої освіти.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ під час роботи у фокус групах зі здобувачами вищої освіти, представниками студентського самоврядування, НПП та керівництвом ВІ КНУ було отримано факти підтвердження забезпечення освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП «Фінанси та військова економіка». Здобувачі вищої освіти мають можливість вирішувати будь-які питання у відділах та службах ВІ КНУ самостійно, або через взаємодію з керівником структурного підрозділу, гаранта ОП, кураторів, керівництва ВІ, або за сприяння представників органів місцевого самоврядування у Вчених радах ВІ КНУ та КНУ, раді сержантів курсантських підрозділів. Комунікація викладачів і кураторів із здобувачами ОП здійснюється безпосередньо під час навчальних занять, в години самостійних занять, під час щотижневих підведень підсумків в підрозділах курсантів. При цьому, командири підрозділів здійснюють постійний контроль і у разі потреби надання допомоги здобувачам вищої освіти щодо організації навчання, забезпеченні їх самостійної роботи тощо. Керівництво ВІ КНУ періодично, протягом року, проводить зустрічі з підрозділами курсантів, де особисто відповідає на всі їх питання або приймає рішення щодо вирішення проблем в разі їх наявності. Гарант та НПП через онлайн месенджери на постійній основі здійснюють інформування здобувачів вищої освіти щодо проведення заходів різного типу, у тому числі і науково-практичних конференцій. Здобувачі вищої освіти підтвердили, що вчасно та оперативно отримують релевантну інформацію щодо організації освітнього процесу. НПП також надають консультаційну підтримку здобувачам вищої освіти щодо підбору необхідної літератури для виконання індивідуальних завдань. Студентське самоврядування надає консультаційну допомогу здобувачам вищої освіти щодо їх прав та обов'язків, питань організації і проведення просвітницьких, культурних, організаційно-виховних заходів. ЕГ отримало підтвердження, що у ВІ КНУ сформовано здоровий психологічний клімат у колективах; надається кваліфікована психологічна допомога; здійснюються заходи щодо нейтралізації (профілактики) негативних інформаційно-психологічних впливів та конфліктних ситуацій. Під час роботи у фокус групах здобувачі вищої освіти та представники студентського самоврядування підтвердили свою задоволеність в організації навчання та викладання, у взаємодії здобувачів вищої освіти з НПП та посадовими особами ВІ КНУ.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На ОП «Фінанси та військова економіка» не навчаються особи з особливими потребами, що пояснюється специфікою підготовки фахівців-військовослужбовців. Зокрема, умовами вступу до ВІ КНУ (https://mil.univ.kiev.ua/files/85_1289567737.pdf) визначено, що доступ до ОП «Фінанси та військова економіка» мають особи, придатні за станом здоров'я до військової служби, навчання у ВВНЗ (ВНП ЗВО). Придатність за станом здоров'я осіб до проходження військової служби, навчання у ВВНЗ (ВНП ЗВО) визначається Військово-лікарською комісією відповідно до Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України (наказ МОУ від 14.08.2008р.) (<https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1109-08>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною

для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

ЕГ під час інтерв'ювання здобувачів, представників студентського самоврядування та НПП, ознайомлення з внутрішніми нормативними положеннями КНУ встановлено існування зрозумілої та прозорої процедури вирішення конфліктних ситуацій у разі їх виникнення (зокрема пов'язаних із дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації ОП. Зокрема, Статутом КНУ передбачено захист здобувачів під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного чи психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди й агітації, що завдають шкоди здобувачам, а також дотримання в освітньому процесі та науковій діяльності академічної доброчесності, норм педагогічної етики, моралі, поваги до гідності усіх учасників академічної спільноти (п. 7.9) (<https://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>). Етичний кодекс університетської спільноти як етичну норму академічної спільноти визначає: необхідність «запобігати конфліктним ситуаціям, а в разі їх виникнення – розв'язувати на основі неупередженого, прозорого та докладного вивчення». (<https://cutt.ly/oEVtfoO>). У ВІ КНУ справи такого характеру розглядає керівництво, керуючись нормами, визначеними Статутом ЗСУ та Положенням про проходження військової служби громадянами України військової служби у ЗСУ. Будь-який учасник освітнього процесу ВІ КНУ має можливість скористатися телефоном довіри КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/official/preventing-corruption/>), відповідно до Антикорупційної програми КНУ (<https://cutt.ly/2EVtzDY>) скористатися телефоном «Гарячої лінії» ВІ КНУ (<http://mil.univ.kiev.ua/>), ОУ МОУ, які знаходяться в загальному доступі (<https://cutt.ly/FEVyuHuQ>). Проте жодне з положень, оприлюднених на офіційному веб-сайті КНУ, не містить згадування про врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями. Під час спілкування з фокус групами менеджменту ЗВО та ВІ КНУ ЕГ дійшло висновку, що процедура врегулювання таких конфліктів здійснюється за такою ж самою процедурою як врегулювання будь-яких інших конфліктів. Зокрема, ректор Бугров В.А. розповів, що використання комісійного підходу для розв'язання конфліктних ситуацій у разі їх виникнення, а також повідомив, що завжди відкритий до спілкування з НПП та студентством особисто або через листування, зокрема на сайті університету розміщено особливий е-мейл ректора (<https://www.univ.kiev.ua/ru/geninf/adm/>). Під час роботи у фокус групах зі здобувачами, представниками студентського самоврядування та НПП ЕГ було встановлено, що конфліктних ситуацій, пов'язаних із (сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією) під час реалізації ОП не було. Проте ЕГ вважає за доцільне врегулювати процедуру вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, окремим положенням або окремою нормою у чинних нормативно-правових документах КНУ, наприклад у Етичному кодексі університетської спільноти.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Розгалужена система освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів, у тому числі і психологічної підтримки. МТР та навчально-методичне забезпечення повністю забезпечують досягнення заявлених ОП цілей та ПРН. Здійснюється постійне вдосконалення навчально-матеріальної бази ВІ КНУ відповідно до потреб учасників освітнього процесу (відповідно до річного та перспективного планів розвитку і удосконалення навчально-матеріальної бази). ЗВО забезпечує безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів. Політика і процедура вирішення конфліктних ситуацій чітко регламентовані внутрішніми нормативними положеннями КНУ, а також нормами Статуту ЗСУ та Положенням про проходження військової служби громадянами України військової служби у Збройних Силах України. Всі учасники освітнього процесу обізнані, чітко розуміють та послідовно дотримуються політики та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в ході реалізації ОП у разі їх виникнення. Задоволеність учасників освітнього процесу в організації навчання та викладання, у взаємодії здобувачів вищої освіти з НПП та посадовими особами ВІ КНУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: відсутність релевантного програмного забезпечення в процесі реалізації освітньої діяльності за ОП, яке дозволяє набути здобувачам вищої освіти практичних навичок, наблизених до виконання ними професійних завдань, зокрема програмних продуктів «Медок» та «Тріола», що використовуються фінансовими службами ВЧ; ознайомлення з опитувальниками студентів дозволило встановити відсутність питань щодо задоволеності освітнім середовищем та пропозиціями щодо його покращення; відсутність у нормативно-правових документах КНУ окремої норми про процедуру врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями. Рекомендації: створити умови для забезпечення використання у підготовці програмних продуктів «Медок» та «Тріола», які використовуються фінансовими службами ВЧ; розширити перелік питань, за якими здійснюється регулярне опитування здобувачів вищої освіти, за рахунок уведення питань, спрямованих на виявлення проблем та потреб щодо освітнього середовища за ОП, що дозволить забезпечити анонімність такого опитування та своєчасність діагностування побажань здобувачів вищої освіти; врегулювати процедуру вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, окремим положенням або окремою нормою у чинних нормативно-правових документах КНУ, наприклад у Етичному кодексі університетської спільноти.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію, зокрема фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та ПРН; КНУ забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП; освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси; ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП; існує політика вирішення конфліктних ситуацій, яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації ОП. Зазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН ОП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розробки, затвердження, постійного моніторингу, періодичного оцінювання та перегляду ОП визначено в Положенні про організацію освітнього процесу у КНУ (<https://cutt.ly/8EVlnxz>) та Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>). У процесі опрацювання матеріалів акредитаційної справи, а також інформації, отриманої під час спілкування зі здобувачами вищої освіти, НПП та роботодавцями (замовниками) було встановлено, що удосконалення (перегляд та оновлення) ОП відбувається з дотриманням визначених у положеннях процедур за участі всіх зацікавлених сторін. ОП ВІ КНУ розробляються проектною групою за участю представників замовника (погоджується з директором Департаменту військової освіти і науки МОУ та директором ДФ МОУ). ЕГ було надано для ознайомлення протокол засідання кафедри фінансового забезпечення військ від 01.02.2021 №8, у якому окремим питанням було визначено обговорення ОП, заслуховування пропозицій стейкхолдерів, у тому числі роботодавців і здобувачів, що навчаються за ОП. Відповідно до акту експертизи, затвердженого заступником начальника ВІ КНУ зміст ОП містить інформацію, яка є службовою, тому її заборонено публікувати в засобах масової інформації (<https://cutt.ly/PEVasHT>). Також ЗВО заборонено оприлюднювати на офіційному сайті зміни до ОП. ЕГ для ознайомлення було надано проект ОП, який наразі знаходиться у стані обговорення зі стейкхолдерами. До проекту ОП було внесено зміни щодо співвідношення обсягу обов'язкових та вибірковок ОК ОП (обов'язкові збільшено до 66 кредитів ЄКТС, вибірккові зменшено до 24 кредитів ЄКТС). Змінено ОК ОП, зокрема: навчальну дисципліну «Менеджмент державних фінансів» замінено на «Актуальні проблеми теорії та практики фінансів», навчальну дисципліну «Фінансова політика» замінено на «Фінансова політика в умовах глобалізації», введено ОК «Фінансова звітність у ЗСУ за міжнародними стандартами», «Державна політика соціального забезпечення військовослужбовців в Україні», «Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовим забезпеченням ВЧ ЗСУ», «Гарантійні та компенсаційні виплати працівникам ЗСУ», виділено в окрему ОК «Іноземна мова в професійній діяльності», вилучено з ОП ОК «Безпека військової діяльності». Вищенаведене дозволяє стверджувати, що в КНУ на постійній основі здійснюється розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП згідно з внутрішніми положеннями. Проте положення, якими врегульовано процедури моніторингу ОП не містять правової норми щодо врегулювання самої процедури моніторингу, перегляду та припинення ОП, а також відповідальності осіб, причетних до цього процесу. Рекомендація: оновити зміст Положення про організацію освітнього процесу у КНУ та Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ з метою врегулювання процедури ініціювання, розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду і припинення ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час спілкування з фокус групами здобувачів вищої освіти та представниками студентського самоврядування було встановлено, що здобувачі вищої освіти безпосередньо є повноцінними учасниками процесу забезпечення якості ОП. Участь здобувачів вищої освіти у зазначених процесах відбувається шляхом встановлення зворотного зв'язку здобувачів вищої освіти з гарантом ОП, НПП, керівництвом ВІ КНУ через регулярні усні та письмові опитування, запрошення здобувачів вищої освіти на засідання випускової кафедри тощо. Пропозиції здобувачів

вищої освіти беруться до уваги під час перегляду ОП та навчального плану. Зокрема, здобувачів вищої освіти було запрошено на засідання кафедри фінансового забезпечення військ, на якому окремим питанням було визначено обговорення ОП (протокол засідання кафедри від 01.02.2021 № 8), заслухано їх пропозиції та ухвалено рішення. Зокрема було збільшено кількість годин на практичну підготовку шляхом внесення змін до НП за ОП. Проте слід звернути увагу, що під час зустрічі ЕГ зі здобувачами вищої освіти та представниками студентського самоврядування курсантами сформовано пропозиції, що необхідно врахувати при організації підготовки здобувачів за ОП: 1) здійснювати попередній розподіл здобувачів ОП другого року навчання для подальшого проходження військової служби у ВЧ не перед випуском, а до проходження військового стажування й направляти їх для проходження військового стажування у ті ж самі ВЧ, що позитивно впливає на професійне становлення молодих фахівців (така практика є у інших ВВНЗ); 2) створити умови для забезпечення використання у освітньому процесі програмних продуктів «Медок» та «Тріола», що використовуються фінансовими службами ВЧ.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Взаємодія з роботодавцями (ДФ МОУ, фінансово-економічними управліннями НГУ та ДПСУ) носить постійний характер і полягає: у наданні допомоги при розробці, перегляді, оновленні, затвердженні та моніторингу ОП та НП; систематичному проведенні навчальних занять за окремими темами ОК; участі у навчально-методичних зборах, підсумковій державній атестації випускників як голівекзаменаційної комісії. ЕГ було надано позитивні рецензії та відгуки замовників (https://mil.univ.kiev.ua/files/49_629967272.pdf), у тому числі відгуки начальника фінансово-економічного управління НГУ М.М. Кутняка, директора Департаменту фінансів МОУ С.В. Дяченко. Представники роботодавців брали участь у формуванні Професійного стандарту офіцера тактичного рівня за спеціалізацією «Фінанси та військова економіка» (зокрема, ДФ МО України), а також залучаються до процесів розгляду і погодження програм військового стажування, до рецензування рукописів, підсумкової атестації, беруть участь у спільних заходах для здобувачів вищої освіти у вигляді круглих столів, зустрічей, тренінгів тощо (<https://cutt.ly/gEU4NmG>, <https://cutt.ly/NEU4Zuk>; <https://cutt.ly/IEU6HHJ>, <https://cutt.ly/NEU6Ktw>). Зокрема, план проведення теоретичних та практичних занять (організації та проведення науково-дослідної роботи, практик та стажувань, до спільної участі у комунікативних заходах, рецензуванні рукописів НПП) у ВВНЗ посадовими особами органів військового управління та командирами військових частин, наказом Генерального штабу ЗСУ від 19.04.2018 №162. Слід звернути увагу, що під час роботи у фокус групі представники роботодавців (замовників) запропонували залучати здобувачів ОП до командно штабних навчань, оскільки це є важливим у практичній підготовці військових фахівців.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Процедура збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників здійснюється постійно. Враховуючи, що випускники розподіляються, як правило, в структурні підрозділи єдиного підпорядкування (ДФ МОУ), кар'єрний шлях випускників постійно знаходиться в полі зору гаранта ОП та керівництва ВІ КНУ. Під час фокус групи з випускниками, останні підтвердили свою постійну комунікацію з викладачами кафедри фінансового забезпечення військ та керівництвом ВІ КНУ. Також, НПП кафедри відслідковує кар'єрний шлях випускників з метою формування резерву для заміщення вакантних посад НПП та претендентів на вступ до ад'юнктури з числа кращих випускників. Наразі на кафедрі фінансового забезпечення військ працює та навчається в ад'юнктурі за третім (освітньо-науковим) рівнем зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування випускник ОП викладач О.О. Андрущенко. Проте зі слів же самих випускників (було встановлено під час спілкування на відповідній зустрічі) надані пропозиції не завжди мають належне оформлення через дистанцію між випускниками та академічним персоналом. В таких випадках зручніше збирати та узагальнювати інформацію, використовуючи гугл форми. Під час зустрічі з роботодавцями було встановлено, що роботодавці мають більші можливості для спілкування із випускниками, оцінювання рівня їх підготовки для виконання поставлених завдань, у тому числі, і під час організації підвищення їх кваліфікації, та узагальнення отриманої інформації у вигляді відгуків на випускників. На підставі опрацювання та узагальнення інформації, наведеної у відгуках на випускників, формуються пропозиції щодо змін в ОП та її ОК.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

За ОП здійснюється постійний моніторинг з метою забезпечення відповідності визначеним цілям, вимогам стейкхолдерів та потребам національному ринку праці військових фахівців, здатних здійснювати фінансово-господарську діяльність ВЧ. В результаті такого перегляду відбувається щорічне або за необхідності оновлення змісту методичного забезпечення ОК. Останній перегляд ОП було здійснено 01.02.2021 р., пропозиції та рекомендації стейкхолдерів знайшли своє відображення у проєкті ОП. Необхідно звернути увагу, що не дивлячись на те, що КНУ сприяє професійному розвитку викладачів як у співпраці з іншими організаціями, так і через власні програми, зокрема професійному розвитку гарантів, гарант ОП «Фінанси та військова економіка» до такого навчання залучений не був. Гаранту не було надано належних консультацій щодо наповнення відомостей

самооцінювання, що вплинуло на якість відпрацювання документу та допущення у ньому незначних помилок. На четвертому рівні функціонування забезпечення якості вищої освіти є необхідність визначити відповідальний підрозділ за інформування гарантів ОП про можливості їх професійного розвитку, планування їх навчання за відповідними програмами.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Дана ОП підлягає первинній акредитації. Проте ЕГ ознайомилися з результатами окремих попередніх акредитаційних експертиз, які проводилися в КНУ та ВІ КНУ зокрема. 1. ЕГ у звіті про результати акредитаційної експертизи за ОП 35390 Економіка спеціальності 051 Економіка для молодшого бакалавра рекомендує наступне: через відсутність чітких правил вирішення конфліктних ситуацій, зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, рекомендовано розробити та впровадити в дію такі документи. Наразі зазначена рекомендація не врахована. 2. ЕГ у звіті про результати акредитаційної експертизи за ОП 7722 Маркетинг спеціальності 075 Маркетинг для другого (магістерського) рівня вищої освіти вважає, що доцільне розробити процедури, які забезпечують можливість врахування на ОП результатів навчання, отриманих у системі неформальної освіти. Наразі зазначена рекомендація не врахована. 3. ЕГ у звіті про результати акредитаційної експертизи за ОП 37107 Економіка спеціальності 051 Економіка рекомендує: оприлюднити на сайті КНУТШ процедури розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП після їх остаточного погодження. Наразі дана рекомендація не врахована. 4. ЕГ у звіті про результати акредитаційної експертизи за ОП 29858 Геоінформаційні системи і технології спеціальності 19 – Архітектура та будівництво, 193 – Геодезія та землеустрій другого (магістерського) рівня рекомендує посилити участь в академічній мобільності викладачів і студентів. Реалізувати дану рекомендацію наразі не можливо через карантинні обмеження, пов'язані з COVID-19.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті ВІ КНУ ведеться системна робота по формуванню культури якості. Зокрема, здійснюється моніторинг ОП та ОК з урахуванням вимог та потреб стейкхолдерів, приведення у відповідність до сучасних тенденцій галузі знань 07 "Управління та адміністрування", вимог до фахівців зі спеціальності 072 фінанси, банківська справа та страхування на ринку праці; культивується професіоналізм та творча ініціатива НПП, створюються умови для підвищення їх педагогічної майстерності та саморозвитку; вдосконалюється освітнє середовище за ОП тощо. ЕГ переконалася, що всі учасники освітнього процесу за ОП «Фінанси та військова економіка» налаштовані на якісну співпрацю щодо її реалізації. У КНУ відповідно до вимог чинного законодавства (п. 7. Ч. 2. Ст. 32 Закону України «Про вищу освіту») розроблено Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних кадрів, затверджене наказом ректора від 30.06.2020 р. №1322 (<https://knu.edu.ua/file/MjIxNw==/79ba8bdb07524bf51e1fb51bd0e921f1.pdf>). Дане положення є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітнього процесу, прозорості та об'єктивності оцінювання діяльності НПП. При обчисленні рейтингової оцінки враховуються: обсяг і якість виконаних усіх робіт НПП; професійна компетентність, педагогічна майстерність; результати анкетування «Викладач очима студента». Проте на офіційному веб-сайті КНУ не оприлюднено результати рейтингування НПП. ЕГ рекомендує оприлюднити на офіційному веб-сайті ЗВО рейтинг НПП, що зробить процедуру морального та матеріального заохочення НПП зрозумілою та прозорою. Також в КНУ діє ефективна система морального та матеріального заохочення НПП за досягнення у науковій, освітній, організаційній та виховній роботі (основні процедури визначено Положенням «Про стимулювання співробітників КНУ за результатами наукової діяльності (публікації в науково метричних базах даних)», затвердженого ректором від 31.01.2014 р. №71-32 (https://science.knu.ua/documents/normative_base/)).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

За ОП «Фінанси та військова економіка» послідовно дотримуються визначені процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду; здобувачі безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери; роботодавець – ДФ МО України, безпосередньо і систематично бере участь у забезпеченні якості ОП; наявна система забезпечення якості освіти в цілому забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП задля забезпечення відповідності вимогам та запитам стейкхолдерів. Культура якості, сформована в академічній спільноті ВІ КНУ, сприяє постійному розвитку ОП та вдосконаленню освітньої діяльності в процесі її реалізації, дотриманню принципів академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: положення, якими врегульовано процедури моніторингу ОП не містять правової норми щодо врегулювання безпосередньо самої процедури моніторингу, перегляду та припинення ОП, а також відповідальності осіб, причетних до цього процесу; отримані пропозиції від випускників не завжди мають належне оформлення через дистанцію між випускниками та академічним персоналом; не дивлячись на те, що КНУ сприяє професійному розвитку НПП як у співпраці з іншими організаціями, так і через власні програми, зокрема професійному розвитку гарантів, гарант ОП «Фінанси та військова економіка» до такого навчання залучений не був; у КНУ не оприлюднюється на офіційному веб-сайті результати рейтингової оцінки НПП, яка визначається відповідно до вимог чинного законодавства (п. 7. Ч. 2. Ст. 32 Закону України «Про вищу освіту») та Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних кадрів, затверджене наказом ректора від 30.06.2020 р. №1322. Рекомендації: оновити зміст положень Про організацію освітнього процесу у КНУ та Про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ з метою врегулювання процедури ініціювання, розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд і припинення ОП (визначити терміни, підрозділи, права та відповідальність осіб, причетних до цього процесу тощо); з метою покращення здійснення комунікацій з випускниками, отримання від них інформації на різних етапах їх професійного становлення (на яких думки їх можуть змінюватися в залежності від ситуацій, в яких вони опиняються) пропонуємо відпрацювати опитувальники для випускників за ОП в гугл формі й розмістити їх на сайті ВІ КНУ; необхідно визначити відповідальний підрозділ (або особу) за інформування гарантів ОП про можливості їх професійного розвитку, планування їх навчання за відповідними програмами на четвертому рівні функціонування забезпечення якості вищої освіти; оприлюднити на офіційному веб-сайті ЗВО рейтинг НПП, що зробить процедуру морального та матеріального заохочення НПП зрозумілою та прозорою. Також ЕГ було отримано низку пропозицій від різних груп стейкхолдерів, які вважаємо за доцільне врахувати під час перегляду та оновлення ОП та НП: 1) залучати здобувачів ОП до командно штабних навчань, оскільки це є важливим у практичній підготовці військових фахівців (від представників роботодавців); 2) здійснювати попередній розподіл здобувачів ОП другого року навчання для подальшого проходження військової служби у ВЧ не перед випуском, а до проходження військового стажування й направляти їх для проходження військового стажування у ті ж самі ВЧ, що позитивно впливає на професійне становлення молодих фахівців (від випускників та здобувачів); 3) створити умови для забезпечення використання у підготовці здобувачів програмних продуктів «Медок» та «Тріола», які використовуються фінансовими службами ВЧ (від здобувачів).

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію, зокрема КНУ дотримується процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП; здобувачі безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери; позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду ОП; роботодавці безпосередньо залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери, існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП, система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує реагування на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності з реалізації ОП; результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час перегляду ОП; в академічній спільноті КНУ сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою. Зазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та ПРН ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в КНУ регулюються наступними документами: 1. Статут КНУ (<http://univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>); 2. Колективний договір (<https://cutt.ly/gETiHNe>); 3. Правила внутрішнього розпорядку (<https://cutt.ly/JETi3Tz>); 4. Положення про організацію освітнього процесу (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>); 5. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>); 6. Етичний кодекс університетської спільноти (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>); 7. Тимчасове положення «Про порядок реалізації студентами КНУ права на вільний вибір навчальних дисциплін» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_viln_vub_224-32.pdf); 8. Правила прийому на навчання за ОП (https://mil.univ.kiev.ua/files/85_1289567737.pdf); 9. Положення про стимулювання співробітників КНУ за

результатами наукової діяльності (https://science.knu.ua/documents/normative_base/); 10. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf>); 11. Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Detection-and-prevention-of-academic-plagiarism-in-University.pdf>) та іншими. Під час спілкування з фокус групами НПП та здобувачів вищої освіти ЕГ було встановлено факт обізнаності учасників освітнього процесу з відповідними правилами і процедурами, що регулюють їх права та обов'язки. Представники фокус-груп підтвердили зрозумілість правових норм, визначених у зазначених положеннях, та їх дотримання під час реалізації освітньої діяльності за ОП. Проте необхідно звернути увагу, що певними нормативно-правовими актами визначено перелік документів з організації освітньої діяльності, що розміщуються на офіційному веб-сайті ЗВО. Іншими нормативно-правовими актами забороняється розміщувати на сайтах, публікувати в інших відкритих джерелах певні документи з організації освітньої діяльності ВВНЗ чи ВВП ЗВО містять службову інформацію. Відповідно до акту експертизи, затвердженого заступником начальника ВІ КНУ зміст ОП та ряд інших документів містить інформацію, що є службовою, тому її заборонено публікувати в засобах масової інформації (https://mil.univ.kiev.ua/files/49_930922341.pdf). Проте даний документ не охоплює весь перелік документів з організації освітньої діяльності, які містять службову інформацію. На думку ЕГ ВІ КНУ доцільно розробити та затвердити «Перелік документів з організації освітньої діяльності, які розміщуються на офіційному веб-сайті ВІ КНУ» з поясненнями які документи на підставі яких нормативно-правових актів не розміщаються на сайті ВІ КНУ та розмістити його на сайті ВІ КНУ. Така практика існує в інших ВВНЗ та ВВП ЗВО.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Відповідно до акту експертизи, затвердженого заступником начальника ВІ КНУ зміст ОП містить інформацію, яка є службовою, тому її заборонено публікувати в засобах масової інформації (https://mil.univ.kiev.ua/files/49_930922341.pdf). Також ЗВО заборонено оприлюднювати на офіційному сайті зміни до ОП. Однак під час зустрічі з представниками роботодавців (замовниками) (директор Департаменту фінансів МО України С.В. Дяченко, начальник фінансово-економічного управління Національної гвардії України М.М. Кутняк та начальник фінансово-економічного управління Державної прикордонної служби України О.В. Дахно) було встановлено, що вони беруть активну участь в обговоренні змісту ОП, їх зауваження та пропозиції враховуються. Це стосується і змісту окремих ОК. Специфіка підготовки військових фахівців за ОП зобов'язує роботодавців та ВВП ЗВО знаходитись у постійній комунікації та активно співпрацювати в частині внесення актуальних змін та доповнень до ОП. Роботодавці більш тісно спілкуються і з випускниками, які враховують їхні потреби, займаються їх підвищення кваліфікації, та формують пропозиції щодо змін в ОП та її ОК на підставі отриманої інформації від випускників. Під час виїзної перевірки гарант ОП надав результати опитувань здобувачів, що стосувалися рівня задоволеності освітнім процесом та змістом підготовки за ОП. Це дозволяє зробити висновок, що у ВІ КНУ активно працюють з зауваженнями та пропозиціями заінтересованих осіб щодо внесення актуальних змін та доповнень до ОП. ЕГ для ознайомлення було надано проект ОП, який наразі знаходиться у стані обговорення зі стейкхолдерами. До проекту ОП було внесено зміни щодо співвідношення обсягу обов'язкових та вибіркових ОК ОП (обов'язкові збільшено до 66 кредитів ЄКТС, вибіркові зменшено до 24 кредитів ЄКТС). Змінено ОК ОП, зокрема: навчальну дисципліну «Менеджмент державних фінансів» замінено на навчальну дисципліну «Актуальні проблеми теорії та практики фінансів», навчальну дисципліну «Фінансова політика» замінено на навчальну дисципліну «Фінансова політика в умовах глобалізації», введено навчальні дисципліни «Фінансова звітність у ЗСУ за міжнародними стандартами», «Державна політика соціального забезпечення військовослужбовців в Україні», «Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовим забезпеченням ВЧ ЗСУ», «Гарантійні та компенсаційні виплати працівникам ЗСУ», виділено в окрему ОК «Іноземна мова в професійній діяльності», вилучено з ОП навчальну дисципліну «Безпека військової діяльності».

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Під час спілкування зі здобувачами та іншими стейкхолдерами було встановлено, що вони мають доступ до ОП, її цілі, очікування та компоненти навчання є зрозумілими та прозорими. Відповідно до акту експертизи, затвердженого заступником начальника ВІ КНУ зміст ОП містить інформацію, яка є службовою, тому її заборонено публікувати в засобах масової інформації (https://mil.univ.kiev.ua/files/49_930922341.pdf).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу та є доступними для них під час реалізації ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недоліки: Акт експертизи, затвердженого заступником начальника ВІ КНУ про документи, що містять інформацію, яка є службовою, тому її заборонено публікувати в засобах масової інформації не охоплює весь перелік документів з організації освітньої діяльності, які містять службову інформацію. Рекомендації: доцільно розробити та затвердити «Перелік документів з організації освітньої діяльності, що розміщуються на офіційному веб-сайті ВІ КНУ» з поясненнями, які документи на підставі яких нормативно-правових актів не розміщаються на сайті ВІ КНУ та розмістити його на сайті ВІ КНУ.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП загалом відповідає визначеному критерію, зокрема визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації ОП, ЗВО не пізніше ніж за місяць до затвердження ОП або змін до неї ознайомлює з проектом заінтересованих сторін (стейкхолдерів) з метою отримання зауважень та пропозицій, ЗВО своєчасно надає точну та достовірну інформацію про ОП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Відсутність на сайті ВІ КНУ «Переліку документів з організації освітньої діяльності, які розміщуються на офіційному веб-сайті ВІ КНУ» з поясненнями які документи на підставі яких нормативно-правових актів не розміщаються на сайті ВІ КНУ не є суттєвими недоліком і не перешкоджає досягненню заявлених цілей та ПРН ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Під час акредитаційної експертизи ОП «Фінанси та військова економіка» у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка ЕГ відмітила сприятливу атмосферу, яка була створена під час зустрічей у фокус групах учасників, швидкість реагування керівництва Військового інституту та безпосередньо гаранта ОП на запити ЕГ. ЕГ хоче наголосити на створеному сприятливому унікальному освітньому середовищі, що поєднує підготовку фахівців військовою спрямування з потужною фінансовою складовою, що робить ОП унікальною на національному ринку праці військовослужбовців, а її випускників високозтребуваними як з боку основного замовника – Збройних сил України, так і інших роботодавців – Міністерства внутрішніх справ України (Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України). Спілкування з роботодавцями (замовниками) та випускниками дозволила дійти висновку про існування попиту на випускників ОП, що пояснюється їх фаховою підготовкою у сфері фінансів, у тому числі наявністю спеціальних компетентностей, які дозволяють випускникам здійснювати фінансово-господарську діяльність військової частини. Зокрема випускники ОП добре розуміються в особливостях організації бухгалтерського обліку та звітності у військових формуваннях України, обізнані у правилах витребування коштів для військових частин, здатні здійснювати фінансово-господарську діяльність військової частини, здатні приймати оптимальні рішення та управляти підпорядкованими (приданими) підрозділами під час бойових дій. Наразі підготовка таких фахівців може бути забезпечена виключно у закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Медвідь Михайло Михайлович

Члени експертної групи

Вовк Вікторія Яківна

Літвіненко Артем Вікторович